

Upravništvo Ljubljana, Pucničjeva ulica 3.
Telefon št. 31-22 31-23 31-24
Inseratni oddelk Ljubljana, Pucničjeva ulica 3.
Telefon št. 31-25 31-26
Podružnica nove mesto: Ljubljanska cesta 42
Račun za Ljubljano pokrajno in politično-ekonomski zavodu št. 17.749, za ostale kraje: Italian Service (Conti Cori) Post No. 11-3118
ZKLJUČNO ZASTOPNIŠTVO za oglasne in Kt. Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

UNITARIO

Izbaja vsak dan razen ponedeljka
Naročnina mala mesečno Lit. 18.—,
za inozemstvo vključno s »Ponedeljskim jutrom« Lit. 36.50

Uredništvo:
Ljubljana, Pucničjeva ulica št. 5, telefon št. 31-22 31-23 31-24

Rokopisi se ne vračajo.

CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estera:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

Intensa attività delle opposte aviazioni

Gravi perdite nemiche in velivoli — Venti aerei nemici distrutti — Tentativo di bombardamento contro una nostra base aeronavale stroncata

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 4 febbraio 1943-XXI il seguente bollettino di guerra n. 985:

Sul fronte della Tunisia sono in corso combattimenti ai quali le opposte aviazioni partecipano intensamente.

In un tentativo di bombardamento di quadrimotori nemici fortemente scortati contro una nostra base aeronavale, un nucleo di cacciatori italiani intercettava la poderosa formazione avversaria, distruggeva un apparecchio e costringeva gli altri a desistere dall'azione.

La caccia germanica in altri ripetuti scontri, abbattuta 13 aerei.

Altri due velivoli risultano perduti dal nemico nei giorni scorsi, oltre quelli già segnalati: Uno inabissatosi in mare a sud di Sfax, un altro incendiato dalla nostra caccia nel cielo tunisino.

Nella giornata di ieri bombardieri americani hanno in successive ondate operato sulla città di Palermo; l'intervento dei nostri cacciatori e la intensa reazione contraerea ostacolavano le incursioni, 4 quadrimotori venivano abbattuti, tre caduti in mare rispettivamente tra Capo Zafferano e Termini Imerese, due chilometri ad est di Castellammare del Golfo e quattro chilometri ad est del porto Palermo, il quarto precipitava in fiamme tra capo S. Marco e Cavarretto in prossimità di Sciacca.

Sono segnalati 16 morti e 41 feriti nella popolazione e danni notevoli a fabbricati.

Attacchi aerei sono stati pure portati su località dei dintorni di Ragusa, Nicastro e nelle province di Messina e Reggio Calabria: Nessuna vittima, danni di scarso rilievo.

Živahno delovanje obojestranskega letalstva

Hude sovražnikove izgube letal — 20 sovražnih letal uničenih — Preprečen poskus bombardiranja nekega našega letalsko-pomorskega oporišča

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 4. februarja naslednje 985. vojno poročilo:

Na tuniskem bojišču so v teku boji, ki se jih živahno udeležujeta letalstva na obeh straneh.

Pri poskusu bombardiranja, ki so ga sovražna štirimotorna letala v močnem spremstvu izvršila proti nekemu našemu letalsko-pomorskemu oporišču, se je skupina italijanskih lovcov spoprijela z močnim sovražnim oddelkom in uničila eno letalo in prisilila ostala, da so opustila akcijo.

Nemški lovci so v drugih ponovnih spopadih sestrelili 13 letal.

Sovražnik je razen že omenjenih letal izgubil v zadnjih dneh še dve nadaljnji letala; eno je padlo v morje južno od Sfaxa, drugo pa so naši lovci zažgali nad tuniskim ozemljem.

Včeraj so se ameriški bombniki pojavili v zap rednih valovih nad mestom Palermo. Nastop naših lovcov in živahna proletalska reakcija sta ovirali napade, pri čemer so bila štiri štirimotorna letala sestreljena. Tri so padla v morje med rt m Zafferano in krajem Termini Imerese, 2 km vzhodno od Castellammare del Golfo in 4 km vzhodno od pristanišča Palermo, medtem ko je četrto tresčilo v plamenih na tla med rtom S. Marco in Cavarretto v bližini Sciacce.

Med prebivalstvom je bilo 16 ljudi ubitih in 41 ranjenih; na poslopih pa je bila povzročena znatna škoda.

Letalski napadi so bili izvršeni tudi na kraje v bližini Raguse, Nicastro in v pokrajinah Messina in Reggio Calabria; nobene žrtve, škoda neznatna.

Novi šef glavnega stana general Ambrosio

Rim, 2. febr. s. Armadni general Vittorio Ambrosio, novi šef glavnega stana, se je rodil v Torinu 28. julija leta 1879. Leta 1898. je postal konjeniški podporočnik. V činu poročnika je od 1. 1904 do 1907. posejal tečaj vojne šole. Kot kapitan se je udeležil italijansko-turške vojne. Kot polkovnik 2. eskadrone Kr. konjeniškega polka »Luca« je pogumno vodil večkrat svoj oddelke v ogenj. Udeležil se je vojne l. 1915/18 s poveljstvom 3. konjeniške divizije kot šef glavnega stana. Tedaj je napredoval v majorja, v podpolkovnika pa v februarju l. 1917., v polkovnika v januarju l. 1918. Dokazal je, da ima odlične sposobnosti na strateškem, taktičnem in oskrbovalnem področju. Njegove sposobnosti so se posebno izkazale v najbolj kritičnih trenutkih napredovanja divizije na levem bregu Isonza l. 1916. in naslednje leto v

Zlata kolajna

za skupino »Tagliamento«

Rim, 31. jan. s. Zastavi skupine Črnih sraj »Tagliamento« je bila podeljena zlata kolajna za vojaško hrabrost z naslednjo obrazložitvijo:

»Kot naslednja neke edinice Črnih sraj, od katere je z imenom prevzela tudi sloves in vrednost, je skupina med zasledovanjem sovražnika znova potrdila svojo borbeno prekaljenost ter vojaško izvežbanost in trdnost. Nameščena v nekem bočnem položaju v zelo važnem odseku, je ob prvem alarmu strnjeno naskočila boljše, viške kolone, ki so skušale pridobiti teren na desnem bregu Dona ter je v silovitih spopadih zavrla sovražni sunek. Nato se je neustrašeno upirala več dni ko je bila v neki utrjeni postojanki obkrožena ter je utrpela hude izgube mrtvih in ranjenih. Ko je streljivo pohajalo, so si preostali utrli pot skozi sovražnika z ročnimi granatami. Strli so obkolitev ter se zopet združili z ostalimi borci v bližnjih postojankah z nespremenjenim ofenzivnim duhom in neukrotljivo voljo za vračanje udarcev.«

Uspehi nemškega letalstva nad Sredozemljem

Berlin, 2. febr. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je nemško letalstvo od 25. do 31. januarja sestrelilo nad Sredozemljem 59 sovražnih letal.

Uspešni obrambni boji na vzhodu

Ob spodnjem Doncu so bile uničene močnejše sovjetske sile — 46 tankov in 33 topov zaplenjenih — 832 sovjetskih letal uničenih v mesecu januarju

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 4. febr. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo:

Na zapadnem Kavkazu, na področju Kubana ter na področju spodnjega Dona so bili sovražnikovi sunki in posamič tudi močnejši napadi zavrnjeni.

Na fronti ob Doncu so oklopni oddelki napadli od sovražnika ustvarjeno mostišče in tankaj popolnoma uničili močnejše sile nasprotnika, pri čemer je bilo uničenih ali zaplenjenih 46 oklopnih voz in 33 topov.

V nespremenjeni hudi obrambi in premikalni bitki proti močnejšim sovražnikovim oddelkom na široki fronti so oddelki naše kopne vojske z močno podporo letalstva med Donom in gornjim Doncem zavrnili vse poskuse za obkolitev.

Bitka ob Ladoškem jezeru se je po novih napadih sovražnika, ki jih je uvedel z novopripravljenimi silami na široki fronti, razvila v obrambni uspeh. Naše čete so mogle vse napade, ki so bili podprti z močnim ognjem in sodelovanjem oklopnega orožja, zavrniti z velikimi izgubami za sovražnika. Izhodne postojanke za nadaljnje napade so bile razbite v združenem topniškem ognju.

V mesecu januarju je bilo uničenih 832 sovjetskih letal, in sicer 690 v letalskih

bojih, 99 po protiletalskem topništvu, 22 po obstreljevanju oddelkov kopne vojske, ostanek pa je bil razdejan na tleh.

V Tunisu so bili ponovni krajevni napadi sovražnika krvavo zavrnjeni. Nemška strogolavna in brza bojna letala so nadalje obstreljevala z dobrim uspehom sovražnikova zbirališča in kolone. Pri treh lastnih izgubah je bilo v letalskih borbah uničenih 14 sovražnih letal, 9 nadaljnjih pa uničenih na tleh.

Dnevni napadi mešanih oddelkov angleških letal na nekatere kraje francoskega področja ob Rokavskem prelivu so povzročili velike izgube na mrtvih in ranjenih. Pri teh vojaških brezpomembnih akcijah in pri nadaljnjih nočnih napadih na Hamburg je imelo prebivalstvo izgube. Po doslej razpoložljivih poročilih je bilo po protiletalskem topništvu sestreljenih najmanj 28 angleških letal.

Po dnevnem napadu nemških brzih bojnih letal proti važnemu oskrbovališču v južni Angliji so nemška letala v pretekli noči napadla pristaniške naprave v vzhodni Angliji.

V obrambnih borbah med Kavkazom in Donom se je posebno odlikoval 57. oklopni zbor pod vodstvom generalnega polkovnika Kirchnerja.

Stalingrad zgled nemškega junaštva in požrtvovalnosti

„Umrli so, da bi živela Nemčija“

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 3. febr. s. Vrhovno poveljstvo vojske je objavilo danes naslednje izredno poročilo:

Stalingradska bitka je končana. Zvesta do zadnjega diha prisegi na zastavo, je morala 6. armada pod nepremagljivim vodstvom maršala Paulusa popustiti sprčo izredne premoči sovražnika in neugodnosti okoliščin.

Njeno usodo delijo ena protiletalska topniška divizija nemškega letalstva, dve rumunski diviziji in en hrvaški polk, ki so v zvestem bratstvu v orožju s tovariši nemške vojske izpolnili do zadnjega svojo dolžnost.

Ni še čas za prikaz razvoja operacij, ki so vodile do te zaključitve. Ena stvar se pa lahko reče že zdaj: žrtve armade ni bila zaman. Kot branik zgodovinskega evropskega poslanstva, je odbijala več tednov napade 6 sovjetskih armad. Popolnoma obkoljena od sovražnika, je zaposlevala več tednov močne sovražne sile v najhušji borbi in prenašajoča najhujše pomanjkanje. Na ta način je dala nemškemu poveljstvu čas in možnost za restitucije od katerih izvedbe je zavisela usoda vse vzhodne fronte.

Postavljena pred to nalogo, se je 6. armada končno upirala tudi, ko je s trajanjem obkolitve in nadaljevanjem operacij nemško letalstvo kljub skrajnim naporom ni več moglo zadostno oskrbovati po zračni poti in ko je možnost njegovega učinkovitega posega postala vedno bolj negotova ter končno popolnoma nemogoča.

Dvakrat postavljena zahteva po kapitulaciji s strani sovražnika, je bila ogorčeno odbita.

V senci zastave kljukastega križa, postavljeni na najvišji razvalini, ki je še ostala nad tlemi, kar je bilo nekdo mesto Stalingrad, je potekel poslednji boj. Generali, oficirji, podoficirji in vojakji so se borili drug ob drugem do zadnjega naboja. Umrli so, da bi živela Nemčija.

Njih zgled bo ostal svetel do nabolj oddaljenih časov kljub lažni boljševiški propagandi. Divizije 6. armade bodo zopet obnovljene.

Legendarno junaštvo branilcev

Berlin, 3. febr. s. Prve izdaje popoldanskih listov so javile z velikimi naslovi, da se skupina nemških, v severnem delu Stalingrada zagrajenih sil pripravlja na poslednjo borbo. S kratkim poročilom, ki so ga objavili vsi listi, je bilo podarjeno, da so ves dan 1. februarja čete pod poveljstvom generala Streckerja nudile še naprej srdit odpor na sovražne napade in da so boljševiški poslali v področje, za katerega se vrši borba, mnogo svežih čet in baterij več kalibrov in da so znatno ojačili obstreljevanje. Poročilo zaključuje, da povsem izgleda, da se bo sprožil zadnji veliki napad. V tolmačenju tega poročila listi poveljujejo odpor, ki ga branilci Stalingrada nudijo še vedno sprčo divjih sovražnih napadov in navajajo, da mora nemški narod usmeriti svoje poglede na nje kot na junake epične borbe, ki ima malo primerov v zgodovini. Zadnja borba bo še hujša kakor prejšnje okrog tovarne za traktorje. Ogromnim množicam orožja, ki ga sovražnik usmerja proti nemškim vojakom, ne morejo ti zoperstaviti drugega ko batonete in svojo neporušljivo voljo. Oddoljeni žrtvovati svoje življenje, tako branilci zadnjega oporišča pri Stalingradu zbirajo vse svoje sile za poslednjo borbo.

Berlin, 4. febr. s. Vsi nemški listi tudi danes proučajo čustva globoke, toda ponosne bolečine, ki preveva nemški narod v tem posebnem trenutku njegove zgodovine, ko se je iegja hrabrih borcev žrtvovala za rešitev večje slave domovine. Vsi dnevniški objavljajo izredno poročilo, ki je bilo objavljeno včeraj popoldne in mu do dajejo daljše članke komentarjev. »Völkischer Beobachter« objavlja med drugim članek m'n'stra Alfreda Rosenberga pod naslovom »Junaki 6. armade«, ki poveljuje

Uspešna nemška obramba pred svjetskimi napadi

Berlin, 4. febr. Po zadnjih vesteh z vzhodnega bojišča ni veljih sprememb v splošnem položaju. V južnem odseku se še nadalje čuti močan sovražni pritisk. Sovražnik bi si po vsej sili rad izsilil kak vžor v železno obrambo nemških in zavezniških čet, da bi dosegel cilje, ki bi se na primer mogli imenovati Krasnodar, Rostov, Donec in Harkov.

Nemške in zavezniške čete so na raznih področjih južnega bojišča še vedno v premikanju na nove obrambne postojanke, ki dopuščajo znatno skrajšanje bojne črte, tako da se na nekaterih mestih pojavlja premikalna vojna, medtem ko se na drugih mestih, kjer je obramba že organizirana, pojavlja prava trdnjava, ob kateri propadajo vsi navalj boljševikov. Nemška obramba pa pri vsem tem nikdar ne izgublja svoje značilnosti, da je zelo prožna in da se čisto spreminja tudi v napad, tako da oborožene sile Osi v nenadnih protinapadih sunkih in izpadih zavzemajo postojanke, ki so jih boljševiki že zavzeli. S tem pa uničujejo sovražniku njegova oporišča, kjer se pravičijo za nove napade.

Na kubanskem področju so sovjetske čete po najnovejših vesteh izvršile več krajevnih napadov, dočim so nemške in rumunske čete v odseku pri Krasnodaru nadaljevali očiščevalne operacije, pri čemer so med drugim uničile 9 sovražniških tankov in ujele več sto ujetnikov.

Med Kavkazom in Donom na prostranih stopah, ki se tam razprostirajo, so nemške zaščitnice zavarovale umik glavnih čet in se spustile v silovite borbe s številčno močnejšimi sovražnimi silami. Sovjetske čete so tu utrpelo zelo hude izgube, zlasti tankov in oddelkov konjenice. V neki dolini, kamor so se sovjetske čete skrile, je nemško topništvo uničilo 16 tankov največje tonaže. Sovjetski vojakji so sprito teh izgub postali zelo prevržni v svojih napadalnih premikih, ker so spoznali, da je Nemcem na tem področju, ki nudi vse polno naravnih zakonov, kaj lahko organizirani obrambna gnezda na osnovi prožne in premikajoče se obrambe, ki bi utegnili postati za sovjetsko vojsko naravnost usodna.

Oddelki nemškega letalstva seveda ne dovolijo sovražnim četam v premikanju niti za hip odmora, tako da je micala teh vojakov zelo zrahljana, saj so neprestano izpostavljeni hudim letalskim napadom.

Vzhodno od Voroneža je borba še nadalje zelo trda. Nemške čete so neprimakovano prešle v protinapad in boljševiki, ki so prav tedaj napadali, niso bili kos tej nagli reakciji. Nemške čete so razpršile sovražne oddelke in jim izrgale iz rok mnogo važnih postojank in tudi nekaj pomembnejših krajev, kjer so Rusi zbrali znatne količine vojnega gradiva. Nemško obrambno topništvo je uničilo 2 velika topa, 4 protiletalske tope, 8 metalcev bomb in 8 strojniških gnezd. Na tem področju so nemški strogolavci uničili 200 sovjetskih motornih vozil, nemški in slovaški lovci v spremstvu pa so sestrelili v dvobojih 10 sovjetskih letal, 2 pa na tleh. (Stampa Sera.)

Sovjetske letalske izgube v januarju

Berlin, 3. febr. s. Iz vojaškega vira se doznava, da je nemško letalstvo v januarju sestrelilo 810 sovjetskih letal. 960 letal je bilo uničenih v letalskih borbah, 99 od protiletalskega topništva, ostala pa na tleh. V istem razdobju se 119 nemških letal ni vrnilo na svoja oporišča.

S finskega bojišča

Helsinki, 3. febr. s. Finski glavni stan objavlja:

Preteklo noč so sovjetske sile napadle v dveh odsekih aunuške fronte, pa so bile po kratkih silovitih borbah odbite. Na ostalih frontah se ni zgodilo nič pomembnega v zadnjih 24 urah.

Nemška letala nad Anglijo

Berlin, 4. febr. s. Nemška brza bojna letala so iz nizine napadla nek obalni kraj v južni Angliji in zadela v polno industrijske naprave. Povzročena je bila znatna škoda. V letalskih borbah nad mestom so nemški lovci sestrelili en »Spitfire«.

Angleška letala nad Francijo

Pariz, 3. febr. s. Angleško letalstvo je podnevi bombardiralo mesto Abeville v severni Franciji. Angleški letalci so napadali zlasti stanovanjske predele. Med francoskim civilnim prebivalstvom je bilo mnogo žrtve.

Berlin, 4. febr. s. Kakor se doznava iz vojaškega vira, je bilo med včerajšnjim napadom sovražnih letal na zapadno Nemčijo sestreljenih 5 letal.

Posledice podmorniške vojne

Ankara, 3. febr. s. »Tasvir Efkare« piše o podmorniški vojni sili Osi in poudarja, da ji je uspelo ograziti dobave za vojsko onstran morja in prisiliti zaveznike, da porabljajo velik del svoje industrije za nadomeščanje potopljenega brodogradnje. Oskrbovanje je postalo zelo težavno in nastale so gospodarske težkote v Angliji in Ameriki. Angleško in ameriško prebivalstvo se mora v prehrani omejevali.

Buenos Aires, 3. febr. s. Dopisnik lista »La Nacion« iz Washingtona pravi glede podmorniške vojne, da so podmornice Osi najstrašnejši nasprotnik zavezniškov. Leta 1942 so podmornice Osi potopile več ladij, kakor jih je bilo mogoče izploviti iz ameriških ladjedelnic.

Dr. Göbbels o nalogah nemškega naroda

Berlin, 4. febr. s. V govoru delavstvu neke velike berlinske vojne tvornice je minister Dr. Göbbels podal splošno sliko sedanjega položaja, naker se je dotaknil najvažnejših narodnih vprašanj, glede katerih je pripomnil, da jih bo mogoče rešiti šele ko bo Nemčija zmagala. V nasprotnem primeru — in tega se v polni meri zavedajo tudi vsi delavci — bi Nemci bili brez sicerne dobre usode, vključno delavstvo samo, ki bi se moralo sprijazniti z mislijo, da bi vse izgubilo. V času zmaga in zmagovalnosti tudi boječne veruje v zmago, toda dolžnost močnih je, da ne izgube vere niti tedaj, ko hoče usoda preizkusiti narod.

Govornik je nato pozval navzoče, naj uporabijo vse svoje sile, se bolj kakor v preteklosti, opominjajoč jih, da zaupa narod predvsem v delo svojih delavcev in kmetov v tej giganški borbi. V normalnih časih, je nadaljeval minister, lahko velja načelo »živeti in pustiti živeti«, danes pa, se milijoni ljudi bore na bojišču, je treba in je dolžnost vsakogar, da ne stedi z žrtvami in doprinaša k najvišjemu uspehu.

Prisel sem med vas, je zaključil Dr. Göbbels, da bi utrdil svoje prepričanje, da ste pripravljene in trdno odločene dovesti to nadvladoško borbo orožja in dela do zmagovalnega zaključka, naj volja karkoli. Vsako izmed nas bo v celoti izpolnil svojo dolžnost, dokler ne bo boljševizem z našim zmagovitim orožjem uničen.

Nato je spregovoril še minister za oboroževanje Speer, ki je poveljal neutrudljivo delo delavstva, ki prav nič ne opušča, samo da bi izpolnilo zapoved Hitlerja.

Guverner Frank

o borbi proti boljševizmu

Varšava, 3. febr. s. Ob 10letnici prihoda narodnega socializma na oblast je generalni guverner Frank očrtal nevarnosti položaj guvernije in boljševiške nevarnosti, proti kateri je treba, kakor je dejal, združiti vse sile in jo zmagovito obvladati.

Eden priznava nesoglasja med zavezniki

Rim, 3. febr. s. Odgovarjajoč na vprašanje v spodnji zbornici glede položaja v severni Afriki je zunanji minister Eden izjavil: Ne moremo upati, da bomo g'obok razkol med Francozi z lahkoto izgladili. Treba je še mnogo storiti in položaj za nobeno stran ni tak, kakor bi si ga želeli.

Laburist Kin Weill je vprašal, ali se Eden zaveda, da obstoje močna nasprotja g'de tega vprašanja v Angliji in v Ameriki. Eden je odgovoril: Popolnoma upoštevam, da so nasprotja v mnenju glede tega, da Ameriko in Anglijo imamo popolno pravico do osebnega mnenja.

Lizbona, 3. febr. s. V nekaterih komentarjih glede Rooseveltovih izjav na konferenci tiska, ki je bila včeraj v Washingtonu, poudarjajo, da te izjave ne pojasnjujejo, temveč še bolj prikrivajo mnoge dvome in negotovosti, ki obvladujejo misli ameriške javnosti, zlasti glede boljševiške Rusije, katere temno zadržanje povzroča nerazpoloženje in strah. Podčrtavajo, da je Roosevelt na vprašanje, ali Stalin soglaša s sklepi v Casablanci, odgovoril, da se ne more govoriti o spontanih ali nesporazumih s Sovjetsko zvezo.

Skupščina Narodne ustanove za pomoč odrešeni Italiji

Rim, 3. febr. s. Pod vzvišenim predstvom vojvodinje Helene d'Aosta se je zbrala osrednja skupščina Narodne ustanove za pomoč odrešeni Italiji. Senator Castelli je poročal o podpornem udejstvovanju za šolstvo v letu 1942-XX, ki je ohranilo obilnost svojega udejstvovanja kakor prejšnjega leta zaradi finančne pomoči Duca in njegovega visokega pokroviteljstva. Materinskih šol je delovalo 310 z okrog 15.000 otroki, katerim je bil dnevno potreben obed. Obedov je bilo razdeljenih okrog 2.100.000. Ustanova se je udeleževala tudi na področju otroške zdravstvene podpore, kamor se ni seglo udeleževanje drugih pristojnih ustanov. Na šolskem področju je delovalo 419 večernih šol z 9300 vpisanci, 523 večernih tečajev z 10.000 vpisanci ter vrsta obrtniških šol in šol za šivanje.

Skupščina je vzela na znanje poročilo o doseženih uspehih ter odobrila bilanco za leto 1942 ter proračun za leto 1943. Ob koncu je vojvodinja Helena d'Aosta naznaila, da iz zdravstvenih razlogov ne more več sorojati predsedstva ustanove, katero je ustanovila. Predsedstvo se poverja naslednjim Ireni d'Aosta. Senator Castelli je izrazil svoje občudovanje zaradi tega sklepa, s katerim izjavlja ustanova vzvišeno vodstvo svoje ustanovitve. Senator general Alfredo d'Adda je kot najstarejši član tudi izrazil občudovanje, svrhu sklepa vzvišene gospe, poudarjajoč, da bo predsedstvo vedno ostalo zvezano z imenom Aosta, ki

je tako drago Italijanom zaradi tolikih spominov na junaštva in kreposti. Vojvodinja Helene d'Aosta se je poklonila tudi državi podtajnik v predsedstvu ministrskega sveta.

Italijanski letalski ataše v Sofiji

Sofija, 1. febr. s. V Sofijo je prispel novi italijanski letalski ataše podpolkovnik Fratelli. Posle letalskega atašea je doslej opravljal vojaški ataše, to mesto pa je sedaj zasedel posebej imenovan italijanski ataše za letalstvo.

Novi španski veleposlanik na potu v Rim

Madrid, 3. febr. s. Veleposlanek Španije pri Kvirinalu Rajmundo Fernandez Cuesta je odpotoval v Rim, kjer bo prevzel svoje posle. Na kolodvoru so ga pozdravili poverjeniki poslov Italije marki Francisci z ostalimi funkcionarji Kr. veleposlanstva, generalni konzul, inspektor Pašijev, funkcionarji zunanje ministrstva, politične osebnosti in prvaki Falange.

Povratak odpislanstva PNF iz Nemčije

Rim, 3. febr. s. Delegacija PNF, ki se je v Nemčiji udeležila manifestacije ob 10. letnici Hitlerjevega prevzema oblasti, se je danes vrnila v Rim.

Veliki uspehi japonskega letalstva

1 križarka potopljena, 1 poškodovana, 23 sovražnikovih letal sestreljenih

Tokio, 4. febr. s. Japonski glavni stan ob-
javlja, da so letalske sile japonske mornarice z naglo akcijo, izvršeno dne 1. februarja, južno od otoka Izabella v skupni Salomonskega otočja, potopile sovražno križarko in poškodovale neko nadaljnjo. Japonska letala so nadalje uničila 23 sovražnih letal, med njimi 4 bombnike, v bližini Nove Georgije v skupni Salomonskega otočja. Poročilo dodaja, da so japonske podmornice v dneh od 23. do 31. januarja obstreljevale vojaške in pomorske naprave v pristanišču nekakega otoka v skupini otočja Phönix. O leta sko-pomorski bitki dne 1. februarja omenja poročilo, da so letalske sile japonske mornarice napadle močno pomorsko skupino, ki je plula v južnih vodah otoka Izabella in takoj prešle v napad, pri čemer so se spopadle s sovražno letalsko skupino, ki je priletela na pomoč pomorskim edincem onkraj voda Nove Georgije. Neka sovražna križarka se je takoj potopila, čim je bila zadeta. Japonci so v bojih izubili 10 letal, izmed katerih so se nekatera z vsem bremenom svojih bomb pogrnala na sovražne edince.

Tokio, 2. febr. s. Glede nove letalsko-pomorske bitke omenja list »Mainichi«, da je ameriška mornarica od Pearl Harboura do Rennella izgubila skupno 12 oklopnih. S tem je odločno daleč od resničnosti razmere 5 : 3 med ameriškim in japonskim pomorskim silami, katerega je Ameriška vailila Japonski v letih takoj po prejšnji svetovni vojni.

Tokio, 1. febr. s. V tukajšnjih dobro obveščenih krogih poudarjajo, da bo imela zmaga japonske mornarice v pomorski bitki dne 29. in 30. januarja pred Rennellom v bodoče zelo daljnosežne učinke. V tukajšnjih krogih točnijo bitko pri Rennellu kot prvi poizkus sovražnika za velokopoznostno ofenzivo. Američani vztrajajo pri tem, da mora biti leto 1943. leto njih splošne ofenzive proti Japonski. Sovražni poizkus je imel očitno za cilj uničiti japonsko mornarico v Salomonskih vodah ter pripraviti teren za nadaljnje obsežnejše akcije, toda poizkus se je ponesrečil in ameriška mornarica je bila zelo hudo prizadeta.

Uspehi japonskega letalstva v Indiji

Tokio, 3. febr. s. List »Mainichi« javlja, da je japonsko letalstvo v zadnjih dveh

mesecih sestrelilo ali uničilo na tleh v Indiji 176 sovražnih letal.

Nezadovoljstvo Avstralcev z ameriško pomočjo

Lizbona, 4. febr. s. Dopisniki ameriških listov iz Sydneya poročajo o ojačeni avstralski časopisni kampanji proti Ameriki, ki se obdoljuje, da je brezbrizna glede neprestanih pozivov za vojaško pomoč na Pacifiku. Podčrtava se tudi: nedavni protest zunanjega ministra Ewatta, ki je izjavil, da se Avstraliji odvzemajo ljudje in potrebščine za pomoč ameriškim zaveznikom, v zameno pa Avstralija doslej ni dobila drugega kakor obljube.

Usoda japonskih državljanov v sovražnih državah

Tokio, 3. febr. s. Zunanji minister Tani je govoril v zbornici paritev o položaju japonskih državljanov, interniranih v sovražnih državah, in je poudaril, da se japonska vlada živo zanima za okoliščine, v katerih žive. Omenil je, da so bili ob izbruhu sodejavnosti vsi japonski državljanji v Ameriki in Indiji zaprti. Nad 120.000 Japoncev v Ameriki in Kanadi ter ob obalah Pacifika se je moralo umakniti v notranja področja in zapustiti svoje delo ter sodejavnosti svoje večletne udeleževanja. Minister je poudaril, da je bilo s tem kršeno mednarodno pravo in je dodal, da je poslal energične proteste preko diplomatskih zastopstev držav, ki čuvajo japonske interese v sovražnih državah. Protesti so bili podprti tudi s podatki o slabem ravnanju z japonskimi interniranci. Pstopanje z interniranimi sovražnimi državljani na Japonskem je popolnoma v redu, kar so ugotovili tudi delegati mednarodnega Rdečega križa.

Japonski državni dohodki

Tokio, 3. febr. s. Med proračunsko razpravo v parlamentu je finančni minister Kaja izjavil, da bodo predvideni državni dohodki v l. 1943 znašali 50 milijard jenov, 5 milijard več kakor lani. Vztrajal je pri tem, da je treba večji del te vsote investirati za državne potrebe. Lani sta bili na ta način uporabljeni dve tretjini dohodkov.

Smrt japonskega državnika

Tokio, 4. febr. s. Davi je umrl general Samjue Hajaši, bivši predsednik ministrskega sveta, v starosti 67 let. Bil je tudi predsednik lige za napredek Azije.

„Dnevni red“ št. 11-12

Nova in dvojna številka glasila Zveznega poveljstva GILL-a

Te dni je izšla dvojna številka (za november in december 1942) »Dnevnega reda«, glasila Zveznega poveljstva GILL-a v Ljubljani v povečanem obsegu, bogato ilustrirana in tudi vsebinsko zelo pestra in zanimiva.

Na uvodnem mestu je objavljen nekaj globoko občutenih misli o Ducejevem glasu, kakor so izšle izpisi peresa znanega pisca in govornika Kirila Del Croixa. Podoben po vsebini je tudi prispevek L. Iezzi-a o Mussoliniju kot letalcu, ki je kot stvaritelj tega najmodernejšega orožja žrtvoval najdražjo svojega sina Bruna za dovršitev svojega življenjskega poslanstva. Nato sledi info-matival članek o »Hillovih« zavodih po Italiji in pomemben prispevek, ki je posvečen Novi Evropi in njeni mladini, v zvezi z ustanovitvijo Zveze evropske mladine na Dunaju in načrti za ostvareitev pravega miru in sporazumevanja med narodi, pri čemer bo neposredno sodelovala tudi mladina novega idejnega reda. Nekaj izrazito mladinskega čtiva vsebuje sestavek »Naš Pinnocchio«, v drugi svet, na svetovno knjižno tržišče Lipsko pa nas vede naslednji sestavek, v katerem je objavljen nekaj najbolj značilnih posebnosti tega velikega gospodarskega in tudi kulturnega središča Nemčije.

Ostali del te zadnje lanske izdaje »Dnevnega reda« je posvečen stalni rubriki »Poročilo«, iz katerih je razvidno vse bogato in vsestransko delovanje te mladinske organizacije. Tu izvedemo o vsem, kar so uredili in izpolnili razni Gillovi uradi na področju mladinskega skrbstva. V to razdobje je prišla tudi proslava prve obletnice ustanovitve GILL-a v Ljubljani, ki ji je v tej številki posvečen še prav poseben viden prostor. Število članstva GILL-a je do konca leta 1942 naraslo na preko 6.000. Podrobnosti o agilnem delovanju vseh organov GILL-a pričajo najbolj zgovorno, da se ta mladinska organizacija nenehno razvija in stalno pridobiva na razširjenosti.

Obiski v vzgajališču GILL-a v Trnovem

Tiskovni urad zveze Fasijev obvešča: Zvezno Poveljstvo GILL-a sporoča, da bodo poseti svojcev pri gojenih Zveznega vzgajališča v Trnovem dovoljeni samo vsako drugo in četrto nedeljo v mesecu od 13.30 do 15.30.

Nadškof Montalbetti »Kristusov vojščak«

»L'Osservatore Romano« piše o smrti nadškofa Montalbettija naslednje:

»Vest o smrti mons. Montalbettija, nadškofa v Reggio Calabriji je zaradi posebnosti tragičnih okoliščin zbudila globoko in bolesno pozornost po vsej Italiji, zlasti po škofiji, kjer je pokojnik izvrševal svoje duhovno pastirstvo, v cerkveni pokrajini, kjer so ga ljubili kot svojega višjega pastirja, ter v milanski cerkvi, kjer je ratal, bil posvečen za duhovnika ter v svoji svetli službi žrtvoval svoje velike darove razuma in usmiljenja tamošnjim vernikom.«

Cerkveno glasilo zaključuje svoj spominski članek takole: »Umrli je vojščak Kristusov in izpolnjevanju svoje pastirske in očetovske dolžnosti, ko je vršil svoje posvečene posvete ter donal usmiljenje in krščanski mir narodu v sedanjem krvavem vojnem času. Naj njegova žrtev prinese kmalu konec vojne ter vrne cerkvi, človeštvu in domovini zopet jasne dni, pravičnosti in mir v Kristusovem kraljestvu, čegar prihod je posvetil pokojnik svoje apostolske življenje.«

Nezlomljiva nemška vera v zmago

Helmut Sündermann iz nemškega propagandnega ministrstva je objavil te dni v listu »Der Angriff« članek, v katerem najprej navaja, da ni noben narod v svojem življenju moral premagati toliko težav kakor nemški, nato pa trdi, da so vse premagane zgodovinske preizkušnje moralno tako povezele Nemce, da je povezovalni ne more uničiti nobena neprijetnost. Niti čudovit dar, piše pisec nadalje, ki nam ga je dala usoda, da smo tako naglo, tako zmagovalno in odločno korakali na zapadu in vzhodu, ni mogla, kakor bi smeli pričakovati, osliniti našega srca sredi največjega veselja zaradi doseženih uspehov. Nasprotno, prav tedaj smo napovedali, da zgodovinske revolucije, kakršno hočemo in za kakršno se borimo, ni mogoče uresničiti poceni, temveč se bomo morali za njeno uresničitev trdo boriti. Prav ta zavest o neizbežnosti te borbe nam je utrdila našo voljo. Zato moramo biti hvaležni neprijetnostim, ki nas samo utrjujejo, kajti samo, kdor je preizkušen, je zares močen in zna trajno zmagati.

Nemški narod se mora pripraviti sedaj za nove žrtve, toda prenesel jih bo lahko, saj obdaja njegovo voljo trden oklep. Ko bo ta volja vržena na tehnično poslednjih odločitev v spopadu, v katerem krvavi svet, bo mogoče spoznati, da predstavlja zares bistven činitelj za doseg končne zmage nemškega naroda.

Resne vesti, ki prihajajo z bojišča, so vojaške vesti, na katere mora vsi narod odgovoriti po vojaško, namreč z delom, na enak način kakor vojak v borbi, ki postavlja nasproti dejanjem dejanja, dokler jih ne obvlada v celoti. Kdor je kakor mi Nemci, angažiran v borbi za življenje in smrt, kakršna je sedanja, prav dobro ve, da nam samo zmaga lahko zagotovi drugačno življenje, ki bo vredno, da ga živimo, dočim bi samo trenutke obotavljanja imel lahko za posledico dokončno uničenje vsega naroda. Vojak na bojišču prav dobro ve, da je poslednji uspeh samo vprašanje vztrajanja. Tega se mora zavedati v enaki meri vsakdo, na nai gre za moške ali ženske, stare ali mlade, ki se bore doma. (Corriere della Sera.)

Kadar prodajaš ali kupuješ — preglej »Jutrove« male oglase!

Gospodarstvo

Samooskrba Italije z jedilnim oljem

Sprito znatne proizvodnje olivnega olja, ki je znašala pred vojno v povprečju 2,28 milijona metriskih stotov, s čemer je zavzemala Italija drugo mesto v svetovni proizvodnji olivnega olja, je bilo pred sedanjo vojno pridelovanje ostalih oljarij v Italiji razmeroma majhno. Ze v zadnjih letih pred vojno pa je Italija pričela naglo pospeševati tudi pridelovanje drugih oljnih rastlin. Tako je že leta 1938, celotna površina, posejana z oljninami, dosegla 139.000 ha. O razvoju te panoge kmetijskega gospodarstva objavlja zanimive podatke Mednarodni poljedelski inštitut v Rimu, ki navaja med drugim naslednje:

Najobčutnejše se je povečalo v zadnjih letih pridobivanje bombažnega semena, ki daje prvotno jedilno olje. Površina bombažnih kultur, ki je znašala leta 1935. šele 4000 ha, je leta 1938. dosegla 37.140 ha, leta 1940. pa 64.490 ha. Na tem področju je Italija leta 1940. pridelala 185.000 metriskih stotov bombažnega semena in je pridelovanje bombažnega semena stopilo med oljnim semenjem na prvo mesto.

Tudi količina pridelanega konopljenega semena, ki prav tako služi pridobivanju jedilnega olja, se je povečala od 28.000 metriskih stotov v letu 1938. na 50.100 metriskih stotov v letu 1940., medtem ko se je površina, posejana s konopljico, dvignila v istem času le od 88.420 na 91.740 ha. Ze pred vojno je Italija pričela pospeševati pridelovanje zemeljskih orehov, sončničnega semena in soje. Z zemeljskimi orehi posejana površina je narasla od 805 ha v letu 1938. na 1347 ha v letu 1940. Pridelavek pa se je povečal od 17.000 ha na 27.000 metriskih stotov. V mnogih krajih so že prej gojili tudi oljno repico in ogerščico. Površina teh posevkov znaša okrog 1800 ha.

Propaganda za pridelovanje oljnega semena vrši v ta namen ustanovljena Zveza italijanskih pridelovalcev oljnih rastlin, ki je že pred vojno vršila v raznih delih dežele poizkuse in daje na podlagi dobrih izkušenj navodila pridelovalcem. Lani pa je kmetijski minister ustanovil še poseben odbor strokovnjakov in tehnikov, ki

se bavi z vprašanji pridelovanja oljnega semena in oljnih plodov. Proučevanje tega obdora se je v zadnjem času nanašalo na vprašanja, ki so v zvezi s pridelovanjem sončničnega semena, soje, zemeljskih orehov in lanenega semena. Od leta 1941. velja zakon, po katerem kmetijski minister po predhodnem dogovoru s pristojnimi mesti določi za vsako pokrajino površino, na kateri je treba pridelovati oljne rastline. Izvedba tega načrta pa je prepuščena Nacionalni zvezi pridelovalcev oljnih rastlin. Za leto 1942/43. predvideva ministrov načrt še nadaljnje povečanje površine.

Italija pa ima za samooskrbo z jedilnim oljem še znatne druge rezerve, ki se tudi že izkoriščajo. Tu so na prvem mestu grozdne koščice, iz katerih se pridobiva pravi dobro olje. Vinogradniki so že v letu 1941. oddali 1 milijon metriskih stotov grozdnih koščic, strokovnjaki pa so mnenja, da odpade na leto približno 1,8 milijona metriskih stotov teh koščic, iz katerih bi se lahko pridobilo 200.000 metriskih stotov olja. Nadaljnjih 100.000 metriskih stotov pa se da pridobiti iz tobačnega semena, koruznih kalj in iz paradižnikovega semena. Da se poveča proizvodnja oljne repice in ogerščice ter sončničnega semena, je kmetijski minister lani v oktobru izdal naredbo, po kateri ima vsak pridelovalec tega oljnega semena pravico, da dobi poleg pripadajočega obroka za vsakega člana rodbine še dodatno količino 2 kg jedilnega olja, toda največ 3 kg za člana rodbine pridelovalca. Ministrstvo tudi skrbi za nadaljnje povečanje proizvodnje olivnega olja. Za zboljšanje nasadov oliv daje ministrstvo premije in deloma prevzema stroške za obnovo nasadov. Nacionalna zveza za kmetijsko proizvodnjo pa pošilja preko svojega oddelka za kulturo oliv strokovnjake po vsej deželi, ki dajejo kmetom podrobna navodila za obnovo nasadov in za povečanje pridelka. Vsa ta prizadevanja so že v zadnjih letih pripomogla do znatnega zboljšanja v pogledu samooskrbe Italije z jedilnim oljem.

Gospodarske vesti

— Evropska proizvodnja sladkorja. Rimski Mednarodni poljedelski inštitut prinaša v svojem zadnjem zvezku statistiko o evropski proizvodnji sladkorja v l. 1942. V lanskem letu se je s sladkorno peso posejana površina o nekaterih evropskih državah nadalje povečala, tako v Italiji, v Franciji, Belgiji, Bolgariji in Letonski. Temu nasproti pa je bilo v nekaterih drugih državah posejana površina manjša. V nekaterih državah je na površino posevkov neugodno vplivalo pomanjkanje delovnih moči, na pridelek pa pomanjkanje gnojil. Poleg tega so bile ponekod vremenske razmere manj ugodne. Vse to je imelo za posledico, da se je celotna evropska proizvodnja sladkorja navzile večji proizvodnji v nekaterih državah nekoliko zmanjšala in je znašala v Evropi (brez Sovjetske Rusije, toda skupaj s Turčijo) 21,4 milijona metriskih stotov, nasproti 25,3 milijona metriskih stotov v prejšnjem letu in 25,8 milijona metriskih stotov v letu 1936—1940. Manjši pridelek je bil zabeležen predvsem v Srbiji, Turčiji, Španiji, Litavski, Bolgariji, Danski in Belgiji.

— Italijansko-nemški sporazum o stvarni vojni škodi. Med predstavniki Italije in Nemčije je bil v Rimu sklenjen sporazum glede izplačevanja odškodnin za stvarno škodo, povzročeno zaradi vojne. Sporazum je 1. januarja t. l. stopil v veljavo. Vsaka od obeh pogodbenih držav bo priznala odškodnino za škodo, ki nastane zaradi vojnih dogodkov na premičnem in nepremičnem premoženju pripadnikov druge države, in sicer po isti h predpisi, ki veljajo za domače odškodnince.

— Mobilizacija delovnih sil v Nemčiji. Kakor smo že kratko poročali, je nemški generalni pooblaščenec za zaposlitev Saucke na podlagi posebnega odobrenja Hitlerja izdal naredbo, po kateri se morajo moški od 16. do 65. leta in ženske od 17. do 45. leta javiti za vršenje nalog v zvezi z državno obrambo. Čim bo izšel poziv za posamezne skupine ali pismeni poziv, se bodo morali prizadeti javiti delovnemu uradu. Izvzeti so vsi oni, ki so že zaposleni vsaj 48 ur na teden, osebe s samostojnim poklicem, ki zaposlujejo več kakor 5 uslužbencev, osebe, ki so zaposlene v kmetijstvu, javni službi, v zdravstvu, dijakih srednjih šol, duhovnikih, oskrbovalci v zavodih in inozemci (razen oseb brez državljanstva). Izvzete so tudi noseče žene, nadalje matere z otrokom, ki še ne hodi v šolo ali najmanj dvema otrokoma pod 14 let. Namen tega ukrepa je, da bo delovna moč naroda v polnem obsegu na razpolago za vojno industrijo. Nemčija ima še znatne rezerve delovnih sil, ki jih je treba le postaviti na pravo mesto.

— Prodaja pohištva v Nemčiji. Nemški državni pooblaščenec za steklo, keramiko in lesne izdelke je izdal odredbo, po kateri se sme pohištvo v bodoče prodajati potrošnikom samo proti predložitvi nakupnega dovoljenja, ki ga izda deželni gospodarski urad. Ta odredba je stopila v veljavo 1. februarja.

— Hrvaška industrija aluminija. Lani ob koncu leta je bila ustanovljena delniška družba Hrvaška aluminijaska d. d. Družba bo izkoriščala ležišča boksita za pridobivanje aluminija. Hrvaška ima velika ležišča boksita v Primorju in Hercegovini, ki vsebuje 53 do 60% aluminijevega oksida in le 1 do 2 odstotka kremenčeve kisline. Kakovost boksita je torej prvovrstna. Nova družba bo v kratkem zgradila tvornico za letno proizvodnjo 20.000 do 25.000 ton.

— V trgovinski register za Gorenjsko so se vpisale naslednje tvrdke: Narodno-socialistična pokrajinska založba in tiskarna za Koroško, podružnica v Kranju (osnovna glavnica 100.000 mark); Franc Majdič, industrija olja, Vir pri Domžalah; Franc Majdič, valjalni mlin, Vir pri Domžalah; Tvornica barv v Dolu Henrik Luckman; Ernest Glančnik, trgovina z mešanim blagom in veletrgovina z živili v Prevalju.

— Iz spodnještarskega trgovskega registra. Pri tvrilki Viljema Abela dediča v Hrastniku, tvornici stekla so bile vpisane nekatere izpromembe. Družbeniki so od-

slej: inž. Viljem Abel, inž. Rihard Abel, oba iz Hrastnika in inž. Adolf Körbitz, industriec iz Voitsberga. Kot prokurista pa sta vpisana Viljem Künzel, ravnatelj, Dunaj, in Oskar Vogel, ravnatelj iz Zagreba.

— V Ameriki so omejili tudi proizvodnjo biciklov. V dobi nagle motorizacije prometa je uporaba koles v Zedinjenih državah stopila zelo v ozadje, voznika s kolesi je kar prišla iz mode. Šele v zadnjih letih pred sedanjo vojno so se Američani v zvezi z razvojem športa znova pričeli voziti s kolesi. Proizvodnja koles, ki je leta 1933. znašala komaj 300.000, je v zadnjem letu pred vojno narasla na 1.800.000. Se večje povpraševanje po kolesih pa je nastopilo, ko so bile lani uvedene omejitve glede potrošnje bencina in ko je postala vedno težavnejša nabava avtomobilskih gum. Mnogi avtomobilisti so se pričeli voziti s kolesi. Tvornice niso mogle zadostiti naglo naraslemu povpraševanju in so morale omejiti prodajo z uvedbo nakupnih dovoljenj. Ta konjunktura za prodajo koles pa ni trajala dolgo. Ameriški vojni produkcijski urad je te dni omejil proizvodnjo koles na komaj 120.000 na leto. Od 12 tvornic za kolesa je bilo 10 tvornic vključenih v oboroževalno proizvodnjo in bosta v bodoče izdelovali kolesa le dve tvornici, ki jima je vrhu tega omejena proizvodnja na 120.000 koles letno. Usoda ameriških tvornic koles je značilna za razvoj civilne proizvodnje v Zedinjenih državah. Ob vstopu Zedinjenih držav v vojno so bili mnogi mnenja, da zadostuje, če se določijo vojni krediti v izredni višini. Toda kmalu so morali spoznati, da se mora vojna financirati ne samo z denarje, temveč tudi z blagovne plati. Vojna proizvodnja se da povečati le tedaj, če se istočasno omejitve proizvodnje in potrošnje ostalih dobrin. Z omejeno dodelitvijo surovin so najprej omejili proizvodnjo konservnih skatlel, avtomobilov, pisalnih in pisarniških strojev, hladilnih omar, radijskih aparatov, gospodarskih električnih predmetov in drugih predmetov za gospodinjstvo. Na mnogih področjih se je proizvodnja za civilne potrebe docela ustavila, zlasti pri predmetih iz gumij, naravne svile, bakra in nekaterih drugih kovin, ki so bile zaplenjene v korist vojne proizvodnje. Kontingentiranje proizvodnje koles pa je prvi primer neposredne omejitve civilne proizvodnje — če izvajamo ustavitve dela v rudnikih zlate rude, ki je bila odredjena, da se oprostijo delovne moči. Sedaj napovedujejo enake neposredne ukrepe z omejitvijo proizvodnje in koncentracijo na omejeno število obratov tudi v industriji železnih peči, melarskih in kmetijskih strojev itd. Da serija omejitev še ni zaključena, je razvidno iz nedavne izjave Roosevelta, ki je dejal, da bo treba letos izločiti iz civilne proizvodnje 6 milijonov delavcev za vojsko in vojno industrijo. Vojna vojnega produkcijskega urada Donald Nelson pa je za letošnje leto napovedal nadaljnje zmanjšanje proizvodnje potrošnih dobrin za okrog 20%. Koncentracija civilne proizvodnje na omejeno število podjetij pa bo v zvezi z okolnostjo, da se velika naročila za vojno proizvodnjo oddajajo povečini le velepodjetjem, imela za posledico obsežne spremembe v gospodarski strukturi Zedinjenih držav. Opaža se nagli proces premaknitve težišča proizvodnje na velika in največja podjetja. Ze sedaj je prišlo v težkoče 24.000 manjših in srednjih industrijskih podjetij. Lastniki teh podjetij, ki so morala ustaviti delo, se boje, da po končani vojni ne bodo mogli obnoviti proizvodnje, ker se bo sprito znatnih zaslužkov velikih podjetij še bolj povečala njihova konkurenčna sposobnost. Poizkusi, da se tudi manjša podjetja vključijo v vojno proizvodnjo pa zaenkrat ne obetajo uspehov.

Italija na mednarodnem velesejmu v Smirni

Smirna, 3. febr. s. Mednarodni velesejmi v Smirni bo prihodnjega avgusta. Udeležilo se ga bo več držav, med njimi Italija, Nemčija, Madžarska in Bolgarija.

Spominjajte se slepih!

Američani so pripravljeni izdati Evropo boljševizmu

Berlin, 3. febr. s. Mnogi berlinski dnevniki polemizirajo s trditvami, ki jih je objavila znana ameriška revija »Star« in katere je napisal Konstantin Brown, ki je v tesnih odnosih z Belo hišo in z angleškim veleposlanikom v Washingtonu in ga zaradi tega smatrajo »koraj za poluradnega predstavnika mišljenja teh krogov. Nemški listi poudarjajo v člankih z naslovi »Ameriška prepušča Evropo boljševski Rusiji« ali »Američani so odredili sovjetsko obvladovanje Evrope« itd., da boljševizem ni mogel najti bolj gorečega podpornika svojih peklenjskih načrtov proti evropskemu kontinentu.

Stara caristična namera, zakrčkanana danes z rdečim Stalinovim plaščem, piše »Völkischer Beobachter«, je našla v anglosaškem svetu in zlasti v židovski kliki, ki obkroža Roosevelta, svojega podpornika in palačarja.

Revija »Star« piše: Sovjetska hegemonija nad Evropo je najboljša rešitev za vojnovni čas. S tem načrtom se popolnoma strinjajo, podčrtava ista revija, celo ameriški krogi.

Nadčloveški napori oskrbovalnih oddelkov

Tudi v sedanji vojni, v kateri odloča organizacija vojske, prostor in čas, je prišlo razdobje, ko je postalo vozilo s konjsko vprego najvažnejše in edino prevozno sredstvo. Medtem ko je bil motor velik pomočnik v borbi, kadar je bilo treba s strateško smelnimi in hitrimi udarci iznenaditi sovražnika, ga zaobkrožiti in uničiti, je konj vedno najboljši pomočnik, kadar je treba premagati prirodne sile in prebroditi zapreke, kakor so pesek, blato, led in sneg.

Kjer je odpovedal stroj, se je obnesel konj

Kadar govorimo o vlogi konja v sedanji vojni, mislimo seveda tudi na voznika in na tiste, ki konja hranijo. V zvestem tovarstvu in sodelovanju človeka in živali je tajnost vprav neverjetnih naporov in uspešnih dejanj oskrbovalnih oddelkov, ki čete v borbi zalagajo z vsem, kar je treba za njih življenje in junaški odpor.

Tudi ozemlje, na katerem gospodarji motor, zahteva izrednih naporov od komore. V neprekinjenih vsiljenih marših morajo takšni oskrbovalni oddelki držati korak z motoriziranimi četami. V resnici leži glavnih edincih, toda vsak čas se lahko no breme preskrbovanja čet na motoriziranih, da morajo prevzeti oskrbovalno službo oddelki s konjsko vprego. Dež in druge vremenske nepriroke lahko čez noč pota tako poslabšajo, da je prevoz mogoč samo z vozovi. Zato je treba, da so ti oddelki pripravljeni tudi tedaj, ko motorji se delajo.

Po neprekinjenem hitrem napredovanju je prišla tudi za nemške vojske, ki dotlej niso poznali resne zapreke, ruska jesen leta 1941. s svojim razdobjem blata in blatnih cest, z razdobjem, ki se je dalo slutiti v naprej, toda da dotlej še niso doživeli. Izgledalo je nekaj časa, da bodo vse akcije končale v blatu. Minuli so dnevi, ko je kazalo, da bo zaradi vremenskih priok vsak nadaljnji vojaški podvig onemogočen. Toda besede »nemogoče« oskrbovalni oddelki ne poznajo. Čeprav je bilo napredovanje zaradi vremenskih razmer zaustavljeno, je bilo kljub temu treba čete oskrbovati s strelivom in prehrano. Oskrbovalna akcija pod nepojmljivimi težkočami na ruskem bojišču pa je za človeka in konja veriga največjih naporov.

Nemogoče postaja mogoče

Oskrbovalne čete so včasih samo za km poti skozi blato in snežne meteže potrebo-

vale ves dan. Spet drugod so bile prisiljene, da na poledeh ledenih bregovih iztovarjajo vsak posamezen zaboj s strelivom posebej in ga prenesejo na določeno mesto. Omenjeni napori nam postanejo razumljivi, če pomislimo, da je obvladovanje ene takih zaprek trajalo včasih ves dan in vso noč.

Generalni major Franck na široko opisuje, kako so lani spomladi zaradi blata morali oskrbovati njegovo divizijo. Do sprednjih čet, ki so se vztrajno upirale sovražnim napadom, je vodila samo ena prehodna pot, in sicer železniški nasip. Postavili so na progo vagon in ga, ker ni bilo pri roki lokomotive, prevlačili s konjsko vprego iz zaledja do prednjih črt. Dan in noč je vagon, natovljen s strelivom in živcem, prinašal prednjim oddelkom najpotrebnejše.

Kljub nevarnostim vztrajno naprepi

Razen z omenjenimi telesnimi napori je treba računati tudi s sovražnim delovanjem, ki ovira oskrbovalne oddelke. Vojak in konj morata nešteterkrat vztrajati v najhujšem ognju sovražnega topništva in letalstva. Ne oziraje se na neposredno življenjsko nevarnost oskrbovalni oddelki pogumno opravljajo svojo dolžnost. Tudi če je cesta ali pot pod sovražnim ognjem, se morajo oddelki z municijo prebiti v prednjo črto. Tren pa mora tudi skozi področja, za katera se ve, da niso očiščena sovražnika.

Vojak in konj sta tovariša, odkar obstoja vojska. Povezanost med človekom in konjem spada v splošno sliko vojne, ki si je brez tega ne moremo prav predstavljati. Tovarištvo med človekom in konjem se je potrdilo tudi v sedanji vojni, ki kljub ogromnemu napredku tehnike ni mogla pogrešiti človeške iznajdljivosti in vsestranske uporabnosti živali.

Ukrepi proti davčnim utajevalcem v Turčiji

Ankara, 4. febr. s. Se naprej se izvajajo sankcije proti tistim, ki niso plačali davka na dohodke. V zadnjih dneh je bilo prodano pohištvo, dragotnine in blago, zaplenjeno v hišah in skladiščih. Nadalnjih 10 davkoplačevalcev je bilo poslanih v koncentracijsko taborišče, od koder bodo krenili na prisilno delo.

ULTURNI PREGLED

Sedmi simfonični večer

Sedmi simfonični večer je bil v glavnem ponovitev nekaterih najbolj uspešnih ob prejšnjih orkestralnih koncertov, kar je tudi tokrat občinstvo do kraja veliko Unionsko dvorano in do svoje ljubezen do simfonične glasbe, glasbeniki si želimo, da bi ostalo tudi dohodnih letih isto pristransko razmerje, kar se je letos razvilo med izvajalci, ki se po svojih najboljših močeh, in po več, ki z razumevanjem za položaj simfoničnih sprejemajo iskreno in hvaležno, in omni nudijo.

Ipsani poznam tudi stroga merila in neustojno udeleževanje, poznam pa tudi, da v osebnih težavah ob nastopih, tehtavo ženeza miru, skrajne priprave in najednejše volje poleg tega razpoložena. Rossini nam danes sedi več tisto, kar je bil glasbenemu pred dobrih sto leti. Takrat je začel celo Beethoven, njegove opere so se nevale neustojno poslušalce in stroške. Danes ga je čas — ta najpravi sodnik — postavil na primerno skromno mesto, ki se vedno dovoli častno, ki pomeni za večino njegovih del prej o zdravo reformativno kakor večjo, čisto vrednost. Izjema pa ostane Viljem, ki čigar uverturo smo slišali na našem koncertu kot prvo točko. Bila je izjavljena možnost idiličnim mirom v bukolinih, ki ob oboj in flavte (solista g. Korosec Baroš), z vzharno silo v srednjem delu in briljantnostjo v živahnem, zaključnem delu. Škoda, da zaradi razmer ni moglo biti uvodnega recitativa violoncelov, kar si je to zamisljal skladatelj. Prvi part je tonsko in intonačno zelo lepo odigral Gonda Sedlbauer.

V Čajkovskega koncertu smo mogli ugotoviti izvrstno izdelano igro violonista Dermalija. Od prvega nastopa se je tehnično še dvignil, izrazil pa umirilo in poglubil tako, da smo doživeli izredno lepo interpretacijo te umetnine, ki je našemu občinstvu zelo pri srcu. Brez pretiravanja smemo reči, da je Dermalij izmed vseh naših violonistov tisti, ki kolikor zahteve koncertanta najbolj enakovredno obvlada. To je, ima primerno tehnično višino, širok, presunljiv in v izrazu nedolgovito osvajač vzbira ter lepe, naravno čustveno dikcijo melodije. Ravno za Čajkovskega je kakor ustvarjen njegov topli ton. Zeleni pa bi si, slišati ga tudi na samostojnem koncertu, na katerem bi mogel ravno s svojim močnim, elementarnim glasbenim občutjem razne avtorje zjemljivo podajati. Občinstvo se je mlademu in simpatičnemu umetniku ob njegovem uspelem nastopu zahvaljevalo z obilnim odobravanjem.

V Schubertovi simfoniji naj omenim solista g. Launa kot enega izmed najboljših orkestrašev, ki s svojim instrumentom (prvi klarinet) v neki posebno prečiščeni in plemeniti igri pripomore do poglobljenega izraza, točnega in vernega skladbi bodisi v tehnični briljantnosti, bodisi v lepem tonu in predavanju melodije. Tudi druge skupne instrumente so dale iz sebe vse najboljše, tako zlasti godala, tokrat pod sigurnim vodstvom prof. Leona Pfeiferja.

Za zaključek smo čuli Dvořákov slovenski ples, enega izmed takih pomembnih odrazov močnega slovenskega duševnega življenja, bogatega na prelepi melodiki in ritmičnih domiselih, pa Adamčev Scherzo, slovenski narodni ples v simfonični, nekoliko svojevoljni, a živahni in prijetni priredbi. Dirigent Sijaneč, ki je vodil ves večer, je žel mnogo priznanja. Velike so za sluge tega uglednega in nadarjenega glasbenika, ki je že tolikokrat zastavil svoje pomembne sposobnosti za dvig našega glasbenega življenja. *Marijan Lipovšek.*

ZAPISKI

Velik italijanski donešek k Beethovenu nam, Založba G. Baldi v Rimu je izdala kakor čitavo »Meridiano di Roma« z dne 17. januarja, obsežno knjigo Antonia Bruersa »Beethoven. Catalogo storico — critico di tutte le opere«. Je to nov veliki italijanski donešek k literaturi o Beethovenu, izredno zanimiv priročnik za vse, ki se bavijo s proučevanjem umetniške tvorbe slavnega mojstra. Doslej namreč ni še bilo izčrpnega kataloga celotne Beethovenove tvorbe. Edin polizkus te vrste je bil Lenzov katalog, ki se je v glavnem omejil na sonate za klavir in je samo v dodatku zabeležil tudi ostala Beethovenova dela, mnoga le po številu. Bruersov katalog vsebuje dve sintetični študiji o mojstrovem življenju in delu (La Vita, L'Opera) in dalje bibliografijo italijanskih beethovenian in kot svoj poglavitni donos zgodovinsko kritično razčlenje vseh Beethovenovih del. Leta zavzema dve tretjini zajetne Bruersove knjige. Razdeljena je takole: 1. Dela, ki so bila prvotno numerirana (1—138); 2. dela, ki jih je numeriral Grove (139—256) in skladbe, ki jih je numeriral sam Bruers (257—317). Tako Bruers beleži in komentira 317 Beethovenovih skladb in njih kronološki vrsti t. j. od treh Trlov za klavir, violino in čelo, ki so nastali l. 1773., do petih Quartetov, ki so bili začeti l. 1824. in končani l. 1826. V komentarju so označene tudi sodbe najkompetentnejših kritikov in komentatorjev o posameznih delih. Arnaldo Gervasio, ki poroča v rimskem tedniku o Bruersovem delu, ga po vsej pravici označuje za klasično delo v literaturi o Beethovenu; zategadelj je za noviteta vredna pozornosti tudi pri nas.

Smeh in gledališka maska. Josef Bukáček, znani gojitelj italijansko-českih kulturnih stikov, je objavil v »Meridiano di Roma« daljši članek z naslovom »Il riso e la maschera teatrale o Praga«. V njem poroča o novi česki knjigi, ki po Bukáčekovi sodbi presrečno ožji česki krog in za služi mednarodno pozornost, namreč o delu praškega režiserja Jitija Frejka »Smeh a divadelni maska«. Frejka sodi med pomembne česke gledališke reformatorje, ki po impresionistični režiji Jaroslava Kvapla in po grotesknem ekspresionizmu K. H. Hilarja — dveh posebno znanih imen v dolgi vrsti pravih dramaturgov in režiserjev — nadaljujejo z iskanjem novih poti v gledališki umetnosti. Frejka je podvrnil v svoji navedeni knjigi znanstveno-umetniškemu razčlenitvi trolejčka ozavezanost o postanku nečestitih komičnih figur v današnji »commedia dell'arte«, odpravo se zlasti na Bergonovo filozofijo omeja in smešnega, ki jo je pri Slovencih nekoč razglabljal prof.

Kronika

* Smrt brigadnega generala na vzhodnem bojišču. Dne 26. januarja je padel na ruskem bojišču junaka smrti brigadni general Giulio Martinat. Bil je rojen leta 1891 v Manigli pri Pinerolu, v vojni je bil trikrat ranjen ter je imel pet odlikovanj, med drugim tudi savojski red.

* Senator Cini pri Duceju. Duce je sprejel v posebni avdienci senatorja Cinija. Poročal mu je o položaju, ki je nastal zaradi odgoditve rimske razstave. Duce je sprejel vse predloge senatorja Cinija, posebno tiste, ki se nanašajo na podaljšanje terminov za razstavo, ki je trenutno nemogoča zaradi vojne.

* Dr. Angiolo Fabroni, oficir italijanske krone. Na predlog ministra za ljudsko kulturo je bil dr. Angiolo Fabroni, direktor fašistične pokrajinske zveze profesionistov in umetnikov v Trestu, odločen s redom Italijanske krone. Dr. Fabroni si je stekel velike zasluge za organizacijo svobodnih poklicev in umetnikov v Ljubljanski pokrajini.

* Genovski vojvoda na razstavi rumunske narodne umetnosti. V Palazzo Reale v Veneziji so se dne 21. januarja razstavo rumunske narodne umetnosti. Rumunijo je zastopal na predvideni imenu propagandnega ministrstva v Bukarešti dr. Aleksander Badautza, ravnatelj za ureditev kulturnih čnošajev med Rumunijo in Italijo. Otvoritvene svečanosti sta se udeležila tudi Genovski vojvoda in vojvodinja.

* Italijanski poslanik pri predsedniku Finske. Polnomočni minister Italije v Finski poslanik Guarnaschelli je izročil svoje poverilne čredsedniku finske republike Ryttyju v navzočnosti šefa protokola zunanjega ministrstva in drugih činiteljev. Prisoten je bil tudi zunanji minister Finske Witting. Guarnaschelli je po pozdravnem nagovoru predstavil finskim državljanom svoje najožje sodelavce.

* Vojvodinja d'Aosta-mati pri papežu. Sveti oče je sprejel v ponedeljek v zasebni avdienci vojvodinjo d'Aosta-mater in se zadržal z njo v prisrčnem razgovoru. Seestanek je bil v prostorih vatikanske knjižnice.

* Odlikovano človekoljubje. Znana tehniška prvakinja Vittoria Tonolli se je nedavno vpisala med prostovoljne darovalce krvi za vojake v Etnu. Pred kratkim se je ponudila prilika, da je svojo pripravljenost dokazala z dejanjem. Ko je bilo treba nekemu ranjenemu vojaku rešiti življenje s transfuzijo krvi, so Tonollijevi odvzeli 200 g krvi, s katero so možu ohranili življenje. Italijanski listi hvalijo požrtvovalnost mlade sportnice in jo stavijo za vzgled svoji mladini.

* Profesor rimske univerze v Goriziji. V petek 5. februarja bo nastopil v Goriziji profesor rimske univerze Gesualdo Nosenog. Imel bo niz predavanj o krščanski pedagogiki, o problemih družinske vzgoje ter o didaktičnih izkušnjah glede na vzgojna načela. Nekatera predavanja prof. Nosenoga bodo rezervirana samo za teologe.

* Povratek italijanske delegacije iz Nemčije. Iz Berlina poročajo, da se nahaja italijanska delegacija, ki se je ob desetletnici narodnosocialističnega režima v Nemčiji udeležila jubilejnih slavnosti, na povratku v Italijo. Delegacija, ki jo vodi general Tarabini, se je mimogrede ustavila tudi v Monakovem.

* 470letnica monakovske univerze. V Monakovem so pred kratkim obhajali 470. obletnico ustanovitve monakovske univerze. Ustanova sega v leto 1472. Knjižnica vseučilišča obsega danes nad 900.000 zvezkov. V normalnih časih je imela monakovska univerza približno 8.000 slušateljev.

* 70 let barona Neuratha. V Berlinu so te dni obhajali 70. letnico rojstva barona Konstantina von Neuratha, bivšega protektorja Češkomoravskega protektorata. Berlinski listi so ob tej priliki približili številne članke s slikami in življenjepisne slavljenca. Baron Neurath je bil kmalu potem, ko je Hitlerjev režim prišel na oblast, imenovan za zunanjega ministra tretjega Rajha. On je tudi predlagal odhod Nemčije z razorožitvene konference ter izstop Nemčije iz Društva narodov v Ženevi. Pomorna priključitev saarskega področja, proklamacija obojestrane suverenosti Nemčije, je ter odzovev ločarske pogodbe so v veliki meri posledica Neurathovih ukrepov. Baron Neurath je poleg tega bil vedno eden prvih pobornikov prijateljstva med Italijo in Nemčijo.

* Smrt nadškofa Szmrecsanyja. V četrtek popoldne je umrl madžarski nadškof Ludvik Szmrecsany. Imel je srečo, da je dčivil svoje zlato, diamantno in na koncu se železno mašo. Rodil se je leta 1851; ukaal je torej visoko starost 92 let.

* Industrije bodo delale po 48 ur na teden. Ministrstvo za korporacije v Rimu je v sporazumu z državnim podtajnikom za vojno proizvodnjo odredilo, da velja letos od 21. marca dalje za industrijske obrate 48 urni delavnik na teden. Predvsem so novi urnik uveljavljen v obratih, ki proizvajajo za vojno industrijo.

* Natečaj za roman iz letalskega življenja. »L'Ala d'Italia« razpisuje v spomin Maria Massuia, ki je padel v izvrševanju svoje dolžnosti za domovino, natečaj za roman iz letalskega življenja. Nagrada za roman znaša 10.000 lir. Rokopis se mora predložiti letos do 30. novembra. Pojasnila daje uredništvo revije, Via Ripense 1, Roma.

* Dar revežem. G. Fran Kečvar, posestnik in gostilničar na Vrhniki, je daroval za občinske uboge na Vrhniki znesek 300 lir namesto vence na grob pokojnega Matije Žitka, pešestnika v Verdnu. Zupanstvo se mu iskreno zahvaljuje.

profesor Weber. Predvsem pa zanima Frejko značaj smešnosti v zvezi s tehničnimi sredstvi gledališkega izraza. Ne oizraja se na natančno razločevanje med resničnostjo, pesniško resnico in odsko realizacijo, vid Frejka osnovno načelo današnje dramaturgije v lepoti okrajšave, ali z drugimi besedami: v tem, kako ume sodoben režiser z majhnimi sredstvi doseči velik učinek. Ker se česki pisec omejuje na komične figure, se njegova razprava dotika vseh pomembnejših vprašanj komične umetnosti in le-to tudi vzporeja s tragično, priznavajoč tej ko omejitveno funkcijo in s tem velike naloge v osebnem in socialnem življenju. Pri tem razvija Frejka celo filozofijo maske in njenega pomena za komičen učinek. Rimski list je z Bukáčekovim člankom približal Frejkove poglede mednarodni gledališki javnosti.

* Sto tisoč lir za poročniščo. Gospa Ana Flocchi Binacardi iz Coma je darovala v spomin svojega moža inž. Pietra Flocchia za poročniščo v Leccu 100.000 lir. Od te vsote dobo porabili vsako leto 5.000 lir za vzdrževanje ene bolnice v poročniščici v Leccu. Prvenstveno pravico do uporabe te postelje bodo imele nameščenke Flocchijske tvornice v Leccu.

* 107. obletnica smrti Marije Kristine Savojske. V Napoliju so imeli te dni v spomin 107. obletnice Marije Kristine Savojske spominsko mašo, katero je daroval kardinal nedškof Ascalesi.

* Društvo prijateljev Madžarske v Bergamu. V liktorski hiši v Bergamu je bilo te dni ustanovljeno Društvo prijateljev Madžarske. Ustanovitvenega sestanka so se udeležili predstavniki Rima in oblasti, v imenu Madžarske pa je bil navzoč tiskovni ataše madžarskega konzulata v Milanu dr. Scsil Aradi.

* Zavod za gojitev oljčnih nasadov v Rimu. Na pobudo ministrstva za kmetijstvo in gozdove se je v Rimu osnoval zavod za študij gojitve oljčnih nasadov v sredozemskih predelih. Na čelu zavoda stoji nar. sv. Giuseppe Pavoncelli.

* Razstava zibelk v Rimu. V Rimu so nedavno priredili razstavo zibelk in sicer v prostirih Trajanovega fora. Razstava nazorno prikazuje razvoj zibelke v Italiji.

* Obsojen zdravnik. Sodišče v Rostocku je obsodilo specialista za očesne bolezni dr. Heinricha Krügerja na 10 mesecev ječe. Lani dne 24. aprila je bil v Rostocku letalski alarm zaradi sovražnega napada. Bombe so uničile mnogo hiš in stanovanj in ljudje so ostali brez strehe. V tej stiski se je zatekla neka žena s tremi malimi otroki od dveh do pet let k Krügerju, ki pa je odklonil sprejem otrok, čeprav je imel na svoji kliniki dovolj prostora zanje. Zaradi tega je prišel zdravnik pred sodišče, ki je izreko obsojbo z utemeljitvijo, da je zdravnik ravnal proti zdravemu pojmovanju ljudske pameti v stiski ob letalskem napadu.

* Smrt pod vozom. V Ruini pri Ferrari je postal voznik Antonio Antonietti žrtev lastne vprege. Peljal se je z vozom, katerega sta vlekla konj in mula. Živali sta se splašili, Antonietti je padel pod kopita ter ga je voz pregazil. Izlilni je, preden so mu mogli nuditi zdravniško pomoč.

* Izgubljeno denarnico s 4.000 lirami je dobil nazaj. Delavec Andrea Fontana iz Premosella pri Novari se lahko pohvali, da se mu je nasmehnila sreča. Pred tednom dni je izgubil denarnico, v kateri je imel približno 4.000 lir. Bil je prepričan, da ga je nekdo okradel. Te dni pa je šel po stopnicah v stanovanje ter je našel blizu svojih vrst listnico s skoro 4.000 lirami.

* Vrč mu je padel na glavo. 22letni Mario Basola je hodil te dni po ulici Livorno v Rimu in ko je prišel do hiše šte. 15, mu je priletel na glavo težak vrč, ki ga je hudo ranil, da so ga morali pobrati in odpeljati v bolnišnico. Vrč je padel iz rok neki gospe, ki je smatila stanovanje.

Kot četrta »DOBRA KNJIGA« je pravkar izšel napeti Fraccarolijev življenjski roman

NESTANOVITNO SRCE

Broširana knjiga velja 10.— lir, v platno vezana pa 25.— lir.

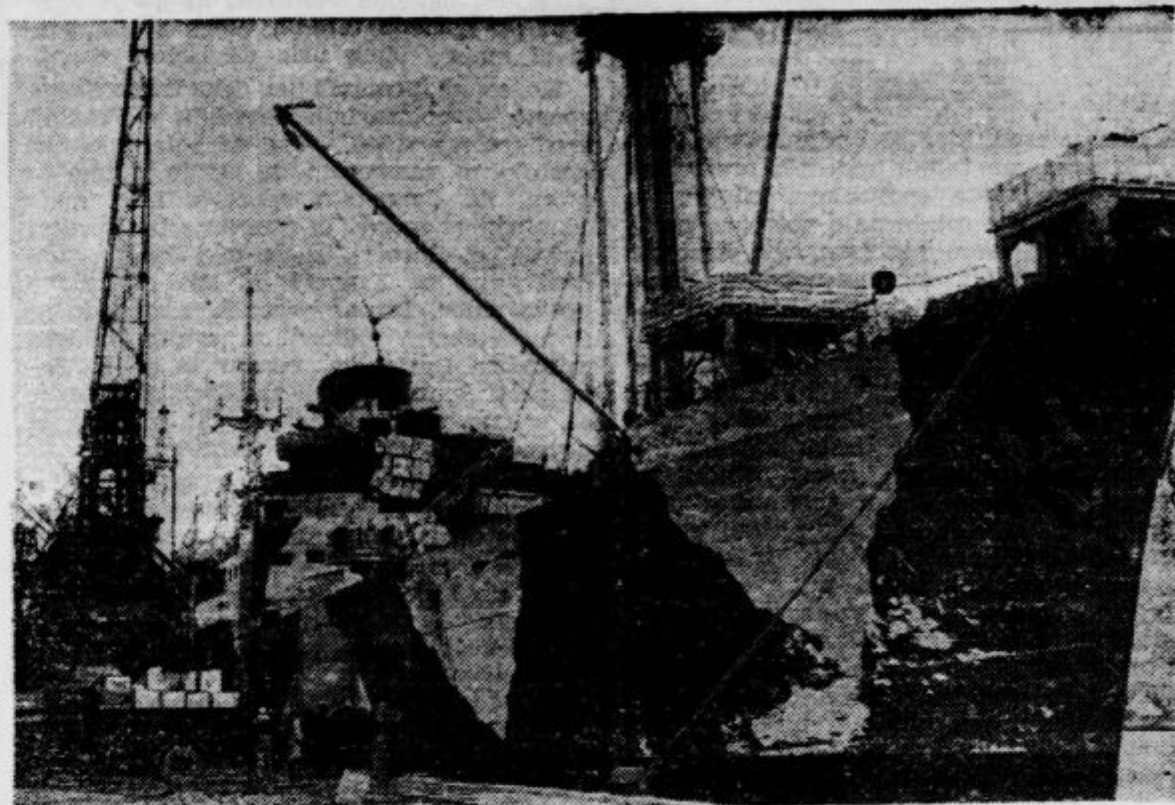
IZ LJUBLJANE

u— Spet imamo sončno vreme. Po muhavi Svečnici se je v sredo proti pol dnevu prikazalo sonce in potem ves dan toplo prigravalo. V zraku je bil še vedno jug, tako da se je živo srebro v termometeru dovezelo do 10,5° C. Malokdaj se zgodi, da doseže živo srebro v termometeru v prvi polovici februarja tako visoko stopnjo. Nebo je ostalo jasno tudi čez noč, čez pokrajino se je vlegla le gosta megla. Do jutra se je ozračje ohladilo do —2,4° C. Gosta megla in visok zračni pritisk sta napovedovala spet lepo sončno vreme. Res se je v dopoldanskih urah megla dvignila in smo ves dan uživali blagolati toplih sončnih žarkov. Če lahko sklepamo po stanju barometra, se nam v bližnjih dneh še ne obeta sprememba vremena.

u— Spored koncerta na čelu, ki ga bo izvajal slavni čelist Anton Janigro v ponedeljek 8. t. m. ob pol 7 zvečer v veliki filharmonični dvorani, bo naslednji: 1. Nardini: Adagio; Sammartini: Pesem; Guerrini: Allegro; 2. Haydn: Koncert za čelo in klavir v D-duru; 3. Locatelli: Sonata; 4. Brero: Orientalna ljudska pesem; Ravel: Habanera, Nin: Granadina, Chopin: Notturno (poslednje delo), Dinicu: Hora staccato. To je spored, ki mora zadovoljiti vsakega prijatelja korpore glasbe in virtuozne igre. Poleg klasičnih del koncerta in sonate so na sporedu tudi novejša dela, ki dajejo umetniku vso priliko, da pokaže svojo globoko občuteno in briljantno igro ter tehniko. Na koncert opozarjamo. Predprodaja v knjižarni Glasbene Matice.

u— Učite se strojepljiva. Novi eno-, dvo- in trimesečni tečaji (dnevni in večerni) prične 5. februarja. Desetprstna učna metoda. Specialna strojepljiva šola: največja moderna strojepljivna, raznovrstni stroji! Učnina zmerna. Informacije in prijave dnevno. Zahtevajte nov prospekt: Trgovsko učilišče »Christoforo učni zavod«, Dobrombranska 15.

u— Nesreče. Pri padcu si je zlomil desno nogo 53letni delavec Valentin Starin s Fužin. Hlod je padel na levo nogo 44letnemu posestniku Francu Prelesniku iz Zdenca vasi in mu jo zlomil, 72letna zasednica Ana Beligova iz Ljubljane je padla na cesti in si zlomila levo rko v rami. Konj je udaril v glavo 28letnega delavca Josipa Zalarja z Raketa. 20letnemu mi-

In un porto della Tunisia si scarica materiale bellico — V nekem tuniškem pristanišču razkladajo vojni material

zarju Filipu Brezovarju iz Dobrunj je padel na desno nogo tram in mu jo zlomil. Ponesrečenci se zdravijo v ljubljanski splošni bolnišnici.

u— Jezikovni tečaji — Italijanski, nemški, francoski itd. v središču mesta pri Trgovskem učnem zavodu, Kongresni trg 2, prične dne 6. februarja. Pouk popoldne, popoldne ali zvečer (po želji) v začetnem, nadaljevalnem in konverzacijskem oddelku. Najuspešnejša in najnovejša učna metoda — diplomirani predavatelji. Vpisovanje in informacije dnevno do 19.

Iz Novega mesta

n— Žrtve dela. Pri popraviljanju kozolca je padel s strehe na tla 48letni posestnik Jernej Gregorevič iz Smartnega in si zlomil rko v ključnici. — Pri sekaniu drv je zletelo 34letnemu posestniškemu sinu Ignaciju Jelovšku iz Sv. Križa pri Litiji polno tako nesrečno v glavo, da mu je prebilo čelo. — V bršljijskem gozdu je velika bukva podrla 24letnega drvarja Ferdnana Teropčiča iz Čateza in mu strla dvoje reber in nevarno stisnila prsni koš. — Pri nakladanju plohov je padel 51letnemu delavcu Francu Gregoreviču težak plch talo nesrečno na nogo, da mu jo je dvakrat zlomil.

n— Pregled žrebecev za plemo. Novomeško okrajno glavarstvo obvešča vse konjerece, da se vsi letošnji pregled žrebecev za plemo po naslednjem razporelu: 8. februarja ob 11. uri v Novem mestu pri Ferliču in 9. februarja ob 10. uri pri Pavlinu v Trebnju. Vsi konjereci, ki imajo žrebece starejše od dveh in pol let ter jih nameravajo uporabljati za plemo, naj pripeljejo žrebece na pregled. Negregledane in nepotregnje žrebece ne bo smeli nihče uporabljati za plemo. Ker pa domači žrebec verjetno ne bodo zadostovali v vseh okoliših, naj občine ugotovijo skupno z najboljšimi konjereci, ako bi bil kdo pripravljen prevzeti v začasno oskrbo žrebece iz žrebecarne. Oskrbnikom bo za oskrbo žrebecev priznana odškodnina v znesku 500 lir mesečno in na koncu se nagrada do višine 500 lir, ako bodo žrebece vrnili v prav dobrem stanju. Ako bi bil kdo od zanesljivih konjerecev pripravljen pod gornji pogoji prevzeti žrebece za plemo, naj to takoj sporoči tukajšnemu okrajnemu glavarstvu.

n— Nesreče otrok. Na žerjavici, raztreseni po dvorišču, se je 4letni sin kočarja Jožef Grabovec tako nesrečno opeknel, da so ga morali prepeljati v novomeško bolnišnico. — S krušne peči je palel in si zlomil desno rko 6letni posestniški sin Janez Terbovec iz Grahovega. — Pri igranju je padel na domačem dvorišču in si zlomil levo nogo v gležnju 6letni šolar Iv. Gregorčič iz Dragutaša pri Črnomlju. — Domači konj je udaril 7letnega šolarja Fr. Miklavčiča v trebuh in mu prizadel resne notranje poškodbe.

Iz Hrvice

General Begič odlikovan. Ob priliki 70. rojstnega dne državnega tajnika generala Vilka Begiča je Glavnik izročil jubilatnu velered krone kralja Zvonimira z meči in pravico do naslova viteza. Svečanosti so prisostvovali vrhovni nadzornik Oboroženih sil NDH general Slavo Štancer, načelnik generalnega štaba general Ivan Prpič, poveljnik letalskih sil general Vlado Kren, poveljnik Zagreba general Ivan Markulj, general Milič, komodor Edgard Angelli in mnogi ustaški in domobranski častniki.

Odlikovani hrvaški letalci. Za hrabro sodelovanje v borbah na vzhodnem bojišču so bili odlikovani naslednji častniki in podčastniki dobrovoljske letalske lovske skupine: nadporočnik Vladimir Panjan, stotnik Martin Pflug, štabni narednik Stjepan Franič, narednik Ljubomir Mileusič, vodniki Karlo Ilić, Egon Würll, Vinko Šper, Branko Kosanović, Mijo Rajković, Karlo Ilić, razvodniki Peter Crnković, Maks Krulc in Nikola Rastovčan. Odlikovanih je še celo vrsta desetnikov in vojakov.

Na vsem svetu je 3000 hrvaških društev. Iz statističnih podatkov, ki jih je zbral glavni ustaški stan, je razvidno, da je na vsem svetu nad 3000 hrvaških društev. Med njimi je 1700 podpornih, okoli 1220 političnih, 91 prosvetnih, 18 sportnih itd.

Državna markarnica bo v kratkem začela tiskati nove znamke. V ta namen so angažirali znanega graverja Karla Seizingerja, ki je v svojem ateljeju že končal vse priprave za nove hrvaške znamke. Novi stroji, ki jih v kratkem pričakuje, bodo omogočili, da bodo nove hrvaške znamke na dostojni umetniški višini.

Ženski delavski dom v Zagrebu. Javna borza dela v Zagrebu je kupila poslopje v Kvaternikov ulici št. 5, ki bo služilo za ženski delavski dom. V njem bo namešče-

na tudi strokovna ženska delavnica. Finančno ministrstvo, čigar last je omenjeno poslopje, je hišo prodalo za 10 milijonov kun.

Zobna postaja za državne uslužbence. Dne 17. januarja je bila v Zagrebu odprta zobna postaja zdravstvene centrale državnih uslužbencev. Zobna postaja je opremljena z najmodernejšimi napravami za zdravljenje zob. V ambulanti dela 10 priznanih specialistov za ustne in zobne bolezni.

Petnaestletnica zdravilišča Klenovnika. Ob 15. letnici obstoja zdravilišča delavskega zavarovanja v Klenovniku je uprava objavila nekaj zanimivih podatkov. Od septembra leta 1927., ko je bilo zdravilišče odprto, do 31. decembra lani se je v zdravilišču zdravilo 12.025 oseb. Zdravilišče ima 220 bolniških postelj, zdravniško službo pa opravlja 6 zdravnikov. Dnevno se pripravlja hrana za 300 do 350 oseb.

Zagrebski gasilci so dobro opremljeni. Leta 1941. so dobili gasilni avtomobil z agregatom za gašenje dimniških požarov. V gradnji sta še dva nadaljnja gasilska avtomobila. Gasilska straža se je lani povečala na 60 mož. Od ustanovitve NDH so zagrebski gasilci intervenirali 374 krat. V Zagrebu je 280 prostovoljnih in 50 poklenih gasilcev, ki imajo 13 gasilskih avtomobilov.

Lesno bogastvo Hrvice. Po podatkih »Statističnega vestnika« povzemamo, da meri skupna gozdna površina na Hrvaškem 4.007.702 ha ali 39,7 odstotka celokupne državne površine. Državnih gozdov je 2 milijona 594.308 ha, samouprave imajo 155.296 ha, zemljske in agrarne zajednice 276.180 ha, verske ustanove 48.754 ha, razna društva in zadrage 42.052 ha, zasebniki pa 926.843 ha. Na področju Zagreba merijo gozdovi 806 ha, kar tvori 12,5 odstotka skupne mestne površine.

GLEDALIŠČE

DRAMA

Petek, 5. februarja, ob 15.: Kovarstvo in ljubezen. Izven. Cene od 12 lir navzdol. Sobota, 6. februarja, ob 17.30: Veliki mož. Red A. Nedelja, 7. febr.: Ob 14.: Petrkove poslednje sanje. Izven. Zelo znižane cene od 10 lir navzdol. Zadržni v sezoni. — ob 17.30: Deseti brat. Izven. znižane cene od 15 lir navzdol.

* Opozarjamo na petkovo popoldansko predstavo Schillerjeve igre: »Kovarstvo in ljubezen«, ki bo ob 15. uri po znižanih cenah od 12 lir navzdol, v običajni zasedbi. Prihodnji teden bo premiera Goldonijeve komedije »Mirandolina«, v režiji J. Kovčiča, v glavnih partijah: Mira Danilova v naslovni vlogi, Jan-vitez Rippafratta, G. Gorin-markiz Forlipopolli, Verdonik-grof Alfabiorita, Gabrijelčičeva - Hortenzija, Dejanira - V. Juvanova, Fabrizio - Gorinšek.

OPERA

Petek, 5. februarja, ob 17.30: Vokalni in instrumentalni koncert. Izven. Cene od 24 lir navzdol. Sobota, 6. februarja, ob 17.: Zemlja smehljaja. Opereta. Izven.

* Veliki vokalni in instrumentalni koncert. V petek ob 17.30 uri bo pod vodstvom dirigenta D. Zebreta s sodelovanjem opernega orkestra izvajal koncert s sledečimi solisti: Ksenijo Vidaličev, Elzo Karlovičev, baritonom rimske Kraljeve opere Giuseppeom Taddejem in tenorjem Giorgiem Sembrjem.

J. Massenet: »Thais.« Opera v sedmih slikah. Osebe: Athanael - Primožič, Nicolas-Lipušček, Palemon - Dolničar, Thais - Heybalova, Krobila - Mlejnikova, Mithala-Stritarjeva, Albina - Golobova. Dirigent: N. Štrifot; režiser: C. Debevec; zborovodja: R. Simoniti; koreograf: inž. P. Golovin; načrti za kostume: J. Vilfanova. »Thais« bo izvajano do konca februarja; do tega termina je uspelo podaljšati pogodbo za notni material. Opozarjamo, da bodo vse bodoče predstave izven abonmaja.

Radio Ljubljana

Petek, 5. februarja 1943-XXI.

7.30: Lahka glasba. 8.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenski. 12.45: Lahka glasba. 13.00: Napoved časa. Poročila v italijanski. 13.10: Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenski. 13.12: Radijske pesmi — orkester pesmi vodi dirigent Angelini. 14.00: Poročila v italijanski. 14.10: Koncert Radijskega orkestra vodi dirigent D. M. Sijaneč. — Pisana glasba. 15.00: Poročila v slovenski. 17.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 17.15: Napevi in romance. 17.35: Godalni orkester vodi dirigent Angelo. 19.00: »Govorimo italijansko« — poučuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenski. 19.45: Valčki, polke in mazurke. 20.00: Napoved časa. — Poročila v italijanski. 20.20: Komentar dnevnih dogodkov v slovenski. 20.30: Oprostita, da se predstavim sam — revija Angela Mignecoja. 21.15: Simfonični koncert vodi dirigent Alceo Toni. V odmoru: predavanje v slovenski. 22.30: Narodne pesmi. 22.45: Poročila v italijanski.

SPORT

Pozerji

Kakor povsod, kjer se ljudje kažejo javno, jih poznamo tudi s sportnih prostorov. Oni posebni vrste sportnikov, ki jim je glavno poza, vse ostalo pa s sportom vred, ki ga gojijo, samo postranski pomen. Ali se morda ne spominjate nobenega vračarja na nogometnem igrišču, ki se je zaganjal za najbolj lahki žogami kakor bi opravljal najbolj drzne parade? Ali se niste slišali o nobenem boksaču, ki bi sprejel udarce svojega nasprotnika z največjo mirnostjo in skoraj smehljaje, čeprav mu niso povzročali nič manj bolečin in strahu pred koncem in porazom kakor vsakemu drugemu? Ali se niste gledali nobenega teniškega igralca, ki po vsakem ponorečem udarcu menja raket in gleda okrog sebe ves užujen in samozavesten ob enem, ker je trdno prepričan, da vsi vedo, da on udarja sicer najboljše med vsemi? Koliko je na primer drsalcov, ki kljub svojemu povprečnemu znanju zmerno in povsod silijo v ospredje in ne zamudijo nobene prilike, da bi ne ostali neopaženi.

Vse take in podobne tako imenovane sportnike dobro poznajo prijatelji sporta in imajo na tihem svoje veselje z njimi. Večina gre pri vseh takih »paradnikih« za nezrele mladenčce, ki so se kdaj v kje nazvali misli, da sporta ni mogoče gojiti brez neke teatralike in da morajo zato povsod dodati še nekaj svoje osebne poze, pri čemer pa so običajno tudi najmanj disciplinirani med vsemi. Sem in tja se pri-meri, da pridejo ti sportni klovi v roke dobrega učitelja — včasih tega ali onega razgleda tudi bistro oko sportnega poročevalca — in potem niti ni tako redko, da jih spet sreča pamet in postanejo najbolj vredni člani sportnega društva. Zanimivo je v zvezi s tem, da začnejo ob enem s takim duhovnim prevratom pridobivati tudi v sportnih uspehih. Vse sile, ki so jih prej v glavnem osredotočali na to, da bi bili čim bolj v pozici in bi predvsem le ugajali gledalcu in »javnosti« sploh, porabljajo pozneje samo za sport in zato je razumljivo, da uspevajo vse drugače kakor prej.

Iz sporta, in sicer iz teniškega, je znan slaven igralec, ki je bil kot ljubezniv original zelo priljubljen, pri katerem pa so njegovemu puhlemu pozerstvu prišli na sled le maloštevilni sportni kritiki in ožji prijatelji. To je bil Jean Borotra, eden izmed starih francoskih »mušketirjev« v tenisu, ki je nekoč potegnil za seboj ves za beli sport navdušeni svet. Kako navdušeni so bili gledalci vselej posebej, kadar je ta Francoz po vsaki neuspeli žogi skakal kakor obseden po svojem prostoru ali pa vihal nos, kakor bi se mu godila največja krivica. Tega teniškega komedijanta so njegovi židovski prijatelji pri listih povzdignili v pravi svetovni čudež in Borotra

je kljub tolikemu »teatru«, ki ga je uga- njal po teniških terenih vsega sveta, pre- živel mnogo lepih uric na račun drugih.

Ko so ga postavili na čelo francoskega sporta — po usodnih dogodkih v Franciji sredi poletja 1940 — se ni hotel ukloniti obstoječim razmeram in kmalu potem je moral iti. Francoski sport je imel malo od njega in morda ni nazadnje tudi precej krivde pri Borotri, da ga prvi čas po končani vojni za Francijo ni znal obrniti v pravo smer. Po najnovejših vesteh jo je Borotra skrival odkril za svojim velikim pristašem Darianom, vendar so ga na be- gu proti Španiji prišli in zaprli. Zdaj se je še enkrat pokazalo, da je bil zmerom in povsod samo človek za »parado«.

s ZSK Hermes (nogom. sekcija). Va- bim vse aktivne igralce sekcije, da se za- nesljivo udeležijo družabnega sestanka v ne- deljo 7. t. m. ob 14. v table-teniški dvorani hotela Miklič (vhod poleg Grafičke). — Načelnik.

Iz Spodnje Štajerske

V Trbovljah so imeli v proslavo 10letnice narodnosocialističnega režima koncert za zimsko pomoč. Vodja trbovlske standarte je sporočil, da je bilo letos v Trbovljah na- branih 102.000 mark. Godba je igrala ko- račnice in valčke, Hedy Hinklerjeva iz Celja je pela Brahmsove pesmi in arijo iz Bo- heme.

V Celju je umrl po daljšem bolehnju lastnik gostilne »Pri zelenem travniku« Anton Reberschagg. Star je bil 70 let.

V Brezicah je bilo sklicano zborovanje nemške mladine iz vsega okrožja. Preda- vateljica Fischerjeva o delovnega urada je predavala o zaposlitvi 14letnikov, ki naj bi se zlasti odločali za kmetovalski in go- spodinjski poklic.

Sadjarški tečaj bo prirejen v teku mar- ca na sadjarški in vinarski šoli v Maribo- ru. Ko bo končan prvi tridenišni tečaj, bo takoj sledil drugi. Sprejeti bodo v tečaj gospodarji, kmetovalci in lastniki sadnega drevja. V posameznem tečaju bo 125 oseb.

V mariborskem gledališču se je dobro obnesla Knittlova »Via Mala«. Ostala bo delj časa trajno na sporedu, ker je vsaka predstava dobro obiskana in žanjejo igralci mnogo priznanja.

Železničarske kuhinje. V območju celj- skega prometnega urada je bilo dsej ure- jenih četvero železničarskih kuhinj. Naj- novejša taka kuhinja je bila urejena v Se- vnicah. V kratkem bodo odprli podobni kuh- nji še na Dobovi (Mostcu) in v Zidanem mostu.

Nesreče. Nogo si je zlomil pri padcu 31 letni pocestnik Štefan Rukav iz Jakob- dola. 28 letna hšna pomočnica Uršula Mušelin va si je pri padcu zlomila levo nogo. 52 letni Matija Flis iz Rakovca pri Prihovi je padel in si zlomil rebro. 26 letni pomočnik policist Karel Kokalj iz Maribora si je pri padcu poškodoval nogo. Tri prste na rčki si je odrezal 40 letni pomočnik de- lavec Mihael Godec, ki je bil zaposlen pri nekem mariborskem stavbnem podjetju. Nogo si je zlomil pri padcu 34 letni oskrb- nik Mihael Straki iz Hrastja. Z avtomobil- lom se je ponesrečil 33 letni sofer Kajetan Maninger iz Gradca. Maninger ima zlom- ljeno nogo, njegov sopotnik pa je dobil hu- de notranje poškodbe. 47 letna soferjeva soproga Marija Jezernikova je po nesreči padla in si zlomila roko.

Z Gorenjskega

Na vzhodni fronti so padli naslednji ko- roški rojaki: planinski nadporočnik Hans Noack, ki se je boril s svojco četo pri Ve- likih Lukah, 20letni topničar Henrik Ba- char, ki se je boril na zapadnem Kavkazu in 20letni deseterik Sintram Unterwalitzer, ki se je boril pri Velikih Lukah. planinski deseterik Hans Schrott, star 22 let, deseterik Gerhard Wüster, star 20 let in pol, in 23 letni deseterik v protiletalskem oddel- ku Alojz Müller.

Obletnica smrti ministra dr. Todta bo v Celovcu svečano proslavljena. Dne 8. fe- bruarja bodo odprli razstavo »Gradnja in pokrajina«, ki bo posvečena delu pokojne- ga ministra. Predavali bodo razni gradbe- niki. Dne 10. februarja bo na Koroskem prvič uprizorjen zvočni film »Dr. inž. Fritz Todt — njegov poklic in njegovo delo«.

Gospodinjstvo šolo v Gradu na Ravnah pri Guštanju je te dni nadzoroval koro- škí deželni kmetijski vodja Huber. Govo- ril je o pomenu kmetijstva, ki je podlaga nemškega naroda.

Italijanska gostovanja v Celovcu. Po go- stovanjih rimskega kvarteta in pianistke Gobbi-Belcredijeva sta nedavno gostovala v Celovcu Rio in Gregoria Nardi iz Firenze. Igrala sta na dveh klavirjih. Umetniški par je bil mnogo uspeha. — V okviru no- voustanovljenega nemško-italijanskega društva je v Celovcu predaval prof. dr. Lo

Verde iz Rima. Govoril je o snovi nara- dna zavest in cilji italijanskega državnega vodstva.

Ob 10letnici narodnosocialističnega re- žima so bile na Koroskem in na Gorenj- skem številne spominske priredbe. Glav- na svečanost je bila v veliki glasbeni dvor- ani v Celovcu, kjer je govoril pokrajins- ki namestnik dr. Rainer. Ob zaključku je okrcni vodja dr. Pototschn gg zagot- vil pokrajinskemu namestniku, da bo Stranka na Koroskem in na Gorenjskem izvršila vse naloge, ki se od nje zahtevajo.

Poi stoletja vodno gradbenih del na Ko- roskem. Leta 1893. se je pričelo smotno uravnavanje rek in potokov na Koroskem. Glavna skrb je bila posvečena regulaciji Drave. V zadnjem času spada v območje celovskega urada tudi Posavje. Predvsem izvršujejo vodno gradbeni dela v litijem območju.

Na Bledu je bil zadnji nedeljo v Park- hotelu apel ženske krajevne skupne, kjer sta govorila okrožni vodja dr. Hochstetner in okrožna voditeljica Kronthalerjeva. Zborovanja se je udeležilo številno žens- tvo z Bleda.

Novi grobovi. Na Bledu je umrl 82 letni kajzar Ivan Legat, ki je 56 let zvesto iz- polnjeval svojo dolžnost tudi kot gasilec. Pogreb je bil veličastna manifestacija to- variške pčezanosti in ugleda, ki jo je umrl užival med svojimi sosed in blej- skim prebivalstvom. — Dne 28. januarja je v smrtim pod smarno goro umrl za angino slikarski mojster Ludv k Zajc. Zbo- lel in umrl je istega dne. Zajc zapušča vdovo s tremi mladoletnimi otroki. V Du- lu je prejšnji teden umrl v visoki starosti 91 let klobučar Anton Mejak. Dne 27. ja- nuarja pa je premrl 72letni posestnik in bivši krovec Anton Loboda, oče tamkajš- njega občinskega tajnika.

Nov krajevni skupni vodja v Črnu- čah. Na sestanku krajevne skupine nara- dosocialistične stranke v Črnučah se je po- slovil dseadnji krajevni skupni vodja Vincenc Grassl, za novega krajevne- ga skupinskega vodjo pa je bil imenovan Er- nest Seiger. Slednji je tudi črnuški župan.

Iz Srbije

Dr. Fran B. néma — 60 letnik. V Beo- gradu je 15. januarja 1943 slavil v krogu svoje rodbine g. direktor dr. Fran Bon- čina 60 letno co svojega življenja. Po do- vršenih pravnih študijah na Dunaju in v Pragi je služboval pri železniški direkciji v Tricstu in Ljubljani, od 1919 kot delegat reparticijske komisije za podotvet vno- ga parka na Dunaju, od 1927 je referent ministrstva prometa v Beogradu, od koder je 1. 1938 bil imenovan za direktorja žel. direkcije v Ljubljani. Bil je še istega leta upokojen ter živi od tedaj stalno v Beo- gradu. Znanost in prijateljstvo mu k jubileju prisočno čestitamo in želimo zdravja po srečno prestani težki operaciji. Še na mnoga leta!

Ministrsko predsedstvo je dodelilo iz po- sebnega sklada slovenski koloniji v Valje- vu 300.000 din podpore za p.mot potreb- nim in otrokom. Predsednik kolon je ta denar osebno v Beogradu sprejel.

Ponovitev slovenske božične akademije v Valjevu je bila v nedeljo dne 3. januarja v dvorani Grandhotela v Valjevu ob petih popoldne in sicer v korist ter pod okriljem Zimske pom. či. Obisk je bil prav tako sta- kor prvi sijajen. Spored je bil isti. Goste sta pozdravila predsednik kolonije Cvetko Kristan in dr. Mirko Triler. Zbor je moral ponoviti Binčičkega »Čuješ dušo« in Jenko- vo »Što čut še«. Za Zimsko pomoč je bilo kastran h in izročeno 5930 din. Moralni uspeh je bil tudi zelo velik. Izražena je bi- la želja, da Slovenci še večkrat kaj takega priredijo.

Slovenska božičnica v Valjevu. Slo- venska kolonja v Valjevu je priredila na božični večer ob 18.30 v dvorani kina »Central« v Valjevu božično z bo- žično akademijo in obdarovanjem. Božični- ca je bila izredno dobro obiskana, velika dvorana je bila prenapolnjena in več sto ljudi je moralo čiti. Božičnico so ob skali najvišji predstavljali oblasti, tako okrožni načelnik g. Lukč s spremstvom, mestni župan g. Božo Lukovč z gospo, dalje pre- stavniki vseh uradov, oblasti, škol, direk- cija tvarne »Vistade in še mnogo drugih. Akademijo je s pozdravnim govorom ot- ril tov. Cvetko A. Kr'stan, vodja kolonije. Sledil je nastop meškega pevskega zbora pod vodstvom tov. Peca Segule, ki je zapel Beethovnovo »Večerno pesem«, Jerebovo »Pisemce« in Jenkovo »Zdravico«. Na klav- irju je spremljal tov. Rajko Gradnik. Za- tem je otroški govorniki zbor predvajal dovršeno »Božično legendo«, pesnitve čla- na kolonije Verka Gaserja. Pec Segula je zatem zapel Milovčev čer »Džaferebegovo majko« in »Biljanč« ter Försterjevo »Go- lobičec«, ob spremljanju na klavirju po tov. Maksu Jovanu. Tov. Irena Jovanova je deklamirala V. Ilčič ml. »Pesmo na Bo- žič«. Prvi del akademije je zaključil spet

moški zbor z Jerebovo »Pelin rožec«, z Bi- ničkega »Čuješ dušo« in Jenkovo »Što čut še«. V Jenkovi »Zdravici« in Jerebovi »Pelinož« smo obéduvali bariton ntarja g. šanka. Drugi del je bil pa bolj posve- čen mladini. Otroški pevski zbor pod vo- dstvom tov. Maksa Jovana je zapel nara- do »Čergo maja, čergerice«, Vasiljevičovo »Bela loza« in Temčev »Vrabevo pe- seme. Ruženka Kr'stanova je deklamirala V. Gaserjevo »Zapečateno pismo«. Vital Ahačič je na harmoniko zaigral Gregor- čevo »Koračnice« in »Tri srpska kola«. Branko Radosavjevič je deklamiral V. Il- čič ml. »Božič«. Cilka in Marija Ahačičevi in Ruženka Kr'stanova so skupno zapele nekaj pesmi. Daja Segulova je deklami- rala Anice Černejeve »Božičke«. Za zaključ- ček so zapeli troci Miheč čevce »Nobo- nocoj je razsvetlelo«, Ačkovo »Angelčki stopajo skoz nebesa« in ipavčev »Sveto noč« (pod vodstvom t.v. Jovana). Po za- ključitvi sporeda je razdelil predsednik kolonije darila in to vsem otrokom roj- nim leta 1929 ali pozneje in vsem tovariš- cam in tovarišem, rjenim 1886 ali prej. Bilo je skupno razdeljenih 90 paketov s suhim slivami, jabolkami, karamelami in pekmezom ter preste. Blagajnik je v zve- zi z božično kasral 30.680 d n in je po odbitku stroškov ostalo za kolonijaki pod- porni sklad 26.200 din. Božičnica je uspe- la materijalno in moralno v vsakem pogle- du.

Drobne zanimivosti

10.000 bomb je bilo vrženih na Dan- skem. Po uradni danski objavi je angleško letalstvo v zadnjih dveh letih odvrlo nad danskim ozemljem okoli 10.000 bomb.

Samo 15 vrst svinčnikov bodo smeli iz- delovati. Po najnovejši odredbi smejo od 15. januarja izdelovati v Nemčiji samo 15 vrst svinčnikov. Svinčniki bodo po večini nelakirani.

Sreča tenorista Varagnola. V Alessan- driji slavi zadnje čase pravicatne operne tri- umfe tenorist Varagnolo iz Triesta. Nje- gov uspehi so tolikšni, da mu je neki impresarij predložil kar 30 pogodb v pod- pis. Varagnolo jih je odklonil z utemelji- tvijo, da se hoče najprej temeljito posve- titi svojim sedanjim vlogam. Ob uprizori- tvi »Tosce« v Alessandriji je prejel Varag- nolo od svojega strica čestitke in 3000 ltr. »Pred menoj se je odprlo popolnoma novo življenje«, pravi tenorist, ki je bil do ne- davna v Triestu primoran na trgu prodaj- jati ribe, da je lahko prehranil sebe in svojo številno družino.

Razburljiv prizor v varijeteju. V Bariju gostuje variete, v katerem je najprivlač- nejša točka scena nekega artista, ki meče nože, da se zapijočno tesno tik razgaljene mladenke, ki stoji nepremično pred veliko desko. Ta točka učinkuje na gledalce s tak-šno živčnostjo, da vsi zadržujejo diha. Te dni je artist vrgel proti deski osem nožev, ki so vsi zadeli v namerjene točke. Pri devetem metu se je zgodila nesreča. Pred- stavo je prekinil krik artistove pomočnice, ki je bila zadeta v laket svoje roke. Med gledalci je nastala zmešnjava, dekle pa je kljub temu ostalo na svojem mestu, dokler ni padel zastor.

Naročite se na romane
Dobre knjige!

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Umrla nam je po dolgi, mučni boleznii naša ljubljena soproga, zlata mamica, hčerka, sestra, snaha in svakinja, gospa

MIMI KAJFEŽ

soproga privatnega uradnika

Pogreb nepozabne pokojnice bo v soboto, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne z žal — kapele sv. Krištofa — k Sv. Križu.

Ljubljana, Stara Pazova, dne 4. februarja 1943.

Zalujoči: MAKŠ, soprog; DUŠAN, sinček; MARJA BOČKAJ, mati; JOSIPINA, sestra in ostalo sorodstvo

MALI OGLASI

Kdor išče službo plaša za vsako besedo L. — 30, za drž in prov takso — 60, za da- janje naslova ali šifro L. 2. — Najmanjši iznos za te oglase je L. 7. — Za šenitive in dopisovanja je plačati za vsako besedo L. 1. — za vse druge oglase L. — 60 za be- sedo za drž in prov takso — 60, za daja- nje naslova ali šifro L. 3. — Najmanjši iznos za te oglase je L. 10. —

Kupim

Zenske goizerice št. 36-37, kupim. Po- nудbe na ogl. odd. Ju- tra pod »Zenski čevlji«. 1798-7

Radiatorje, dobro ohran- jene kupim. Naslov v ogl. odd. Jutra. 1791-7

Knjige

Na prodaj Ljubljanski zvon: 1901 do 1903, 1907, 1910, 1911, 1916-1930. Geloma ve- zan. Nevezano: Zenski svet 1927-1939, Srdjar in vrtar 1931-1942 ter življenje in svet 1927 do 1935. Polvezbe: Pro- je, Tržaska 11/II., ob opoldanskim urah. 1793-8

V najem

dobro dobo, v Ljublja- ni ali pa v bližnji okoli- ci vzamem v najem. Ponudbe pod »V najem« na ogl. odd. Jutra. 1790-17

Gostilno

ali krasno posestvo na izbiro polagatelja pol- leta po vojni. Založit le- ta stoislo ltr. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Absolutna sigurnost«. 1770-20

Stanovanje kupim

ali tudi celo nadstrop- je. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Lepo«. 1789-20

Sobo odda

Opremljeno sobo s posebnim vzhodom, z eno ali dvema postelja- ma, blizu tramvaja od- dam lahko takoj. Sp. 8. ška, Cernetova ul. 31/I. 1785-23

Sobe išče

Opremljeno sobo ev, malo stanovanje s strogo separiranim vho- dom, išče vsji častnik Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Miren, soli- dno«. 1792-23a

Sobo za pisarno iščem za takoj v nepo- sredni bližini glavnega kolodvora v pritličju ali prvem nadstropju. Po- nудbe pod »Pisarna« na ogl. odd. Jutra. 1787-23a

Opremljeno sobo išče za 1. marec državni upokojenec, mima stran- ka, točen plačnik. Po- nудbe na Renčelji, R.m- ska cesta 13. 1788-23a

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Zlata zapustnica

veržica z obesk m se je 1. t. m. izgubila po Go- rupski Gradščini in Še- lenburški do nebotič- nika. Oddati v ogl. odd. Jutra. 1784-23

Ženski šivalni stroj

dobro ohranjen, kupim. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Zenski šval- nica«. 1766-29

Razno

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Bolgrija, Brivno, De- žela, Dobro ohranjeno, 2. t. m. pri popol- danjskih končanih pred- stavi, se prosa da jo iz- roči pri blagajni kina Union. 1788-23

Dvignite dospele ponudbe v oglasnem oddelku

Nova mladinska knjiga

Svatba MIŠKE MIKI

Pravkar je izšla v založbi Na- rodne tiskarne ljubka otroška povest značnega bolgarskega pi- satelja Nikolaja Fola »Svatba miške MIŠKE s Pirnatovimi ilu- stracijami. Zgodba o prelepi

kitajski kraljični in o pogum- nem kraljeviču Omarju, ki je bil ubil srno gozdne vile in se je zato moral kruto pokoriti, je tako zanimivo in prirčno napisana, da jo bodo naši otroci brali z največjim užitkom. Kraljevič Omar mora ubiti straš- nega znanja, da bo rešeno svo- jega preklestva. Njegova uso- da, ki je usoda miške MIKI, njegovi boji in uspehi, spletke in dogodivščine na kitajskem dvoru pred tisoč in tisoč leti — to je že cel roman v obliki pravljice. Okusno opremljena v polplatno vezana knjiga je zelo poceni in stane samo 10 lir

P. G. Wodenhouse:

89

PODJETNI SAM

Humorističen roman

»Kaj pa dé konec koncev.« je rekla. »Samo da sem tvoja, ti pa moj.«

Moški nismo časih nič manj čudni in nedosledni od žensk. Ko je Sam malo dni poprej čital v tret- jem poglavju »Src v plamenih« Kordelije Blairrove isto čustvo, izraženo s istimi besedami, le da jih je klical Leslie Mordyke kraljici svojega srca, je za las manjkalo, pa bi bil z velikimi črkami za- čečkal na rob rokopisa: »Osel neumni!« Zdaj pa se mu je zdelo, da v svojem življenju še ni slišal bolj pravilnega, logičnega in razsodnega mnenja. »Prav imaš!« je navdušeno vzkliznil.

In ko bi stal blizu kake mize, zanesite se, da bi bil namesto klajca s pestjo udaril po nji. Tu- kaj pa, sredi zelenega vrta, ni mogel drugega ka- kor poljubiti zlato devojko. Tako je tudi storil.